National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
MAY 20 1977
NEWSPAPER
SECTION

R103/A/20/E

Second class mail registration number — 1069.

VABA EESTLANE

25 1952

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 36 (2383) XXVI aastakäik — Neljapäeval, 12. mail 1977 — Thursday, May 12, 1977 — Üksiknumbri hind 35 centi

Ühendriigid jäävad NATO kandetalaks

President Jimmy Carter esines oma seisukohtadega NATO riigipeadele

LONDON — Ühendriikide president Jimmy Carter esines Londonis NATO riikide riigipeade ja kõrgemate sõjaväelaste ees kõnega, kinnitades, et NATO jääb Ühendriikide välispoliitika üheks tugevamaks kandetalaks ning et ameeriklased säilitavad oma truu ja usaldusväärse liitlase positsiooni.

Carter tegi NATO kõrgematele sõjalistele juhtidele ettepaneku, et nad uuriksid N. Liidu sõjaliste jõudude kasvu ning selle ohtu Euroopale.

Ta pooldas NATO riikide juhtide konverentsi kokkukutsumist Washingtoni 1980. aastal, kus plaaniu nõukogude edasitungi pidurdamiseks tuleksid üksikasjaliselt arutusele.

Carter avaldas ka arvamist, et NATO nõukogu peaks korraldama põhjaliku uurimuse ida ja lääne vaheliste suhete kohta ning kindlaks määrama N. Liidu ja Ida-Euroopa riikide poliitilise arengu suuna. Tema arvates on Varssavi pakti riikide konventsionaalsed sõjajõud Europas kavandatud ofensiiviks ning selleks peaksid NATO riigid oma kaitseplaanide väljatöötamisel arvestama.

President mainis lisaks, et ta kavatseb jatkata N. Liiduga detente poliitikat vaatamata raskustele, mis esinevad strateegiliste tuumarelvade kokkulepete sõlmimisel.

Ta kaitses ka oma inimõiguste rakendamise poliitikat, mainides, et ta ei taha ühelegi riigile peale suruda Ameerika poliitilisi ja sotsiaalseid filosoofiaid, vaid ainult esile tuua neid väärtusi, mida ameeriklased hindavad.

Kanada peaminister Pierre Trudeau ja välisminister Jamieson on toetanud Carteri seisukohti N. Liidu dissidentide toetamisel,

kuid Trudeau arvab, et perekondade ühendamisel peaks arendama N. Liidule tagasihoidlikumat lähenemisviisi.

Neli lääneriiki annavad toetuse Lääne-Berliinile

Carter arutas suurriikide riigipeadega inimõiguste küsimusi

LONDON — Ühendriikide president Carter kohtus Londonis Prantsusmaa, Inglismaa ja Lääne-Saksamaa riigipeadega, et arutada Lääne-Berliini küsimust, mis hakkab taas kerkima välispoliitiliste sündmuste tulipunkti. Nelja riigi juhid pidasid vajalikuks uue kinnituse andmist deklaratsioonile, mille kohaselt neli lääne suurriiki on valmis kaitsema Lääne-Berliini erilist staatust.

Riigipead oma deklaratsioonis mainisid, et Lääne-Berliini puutumatus ja julgeolek on tihedalt seotud detente poliitika arenguga ja tulevikuga.

Poliitilised vaatlejad mainivad, et see deklaratsioon oli hoiatuseks N. Liidule ja Ida-Saksamaale, kellede mõningud sammud lasevad oletada, et Lääne-Berliini manööverdatakse jälle ida ja lääne vahelise tüliõuna positsiooni.

Läbirääkimistest Carteriga võtsid osa Prantsusmaa president Valery Giscard d'Estaing, Inglismaa peaminister James Callaghan ja Lääne-Saksamaa kantsler Helmut Schmidt. Läbirääkimiste kohta ei antud üksikasjalist informatsiooni,

kuid kuuldavasti arutati nelja riigipea vahel inimõiguste probleeme, detente küsimust ja teisi päevakorral olevaid küsimusi, mis tõenäoliselt tulevad arutusele ka järgmisel kuul Belgradis toimuval Euroopa julgeolekukonverentsi järelkonverentsil.

Läbirääkimiste kestel kiitis Carter heaks ka Prantsusmaa abi Zairele, mille andmisest Ühendriigid teatavasti loobusid.

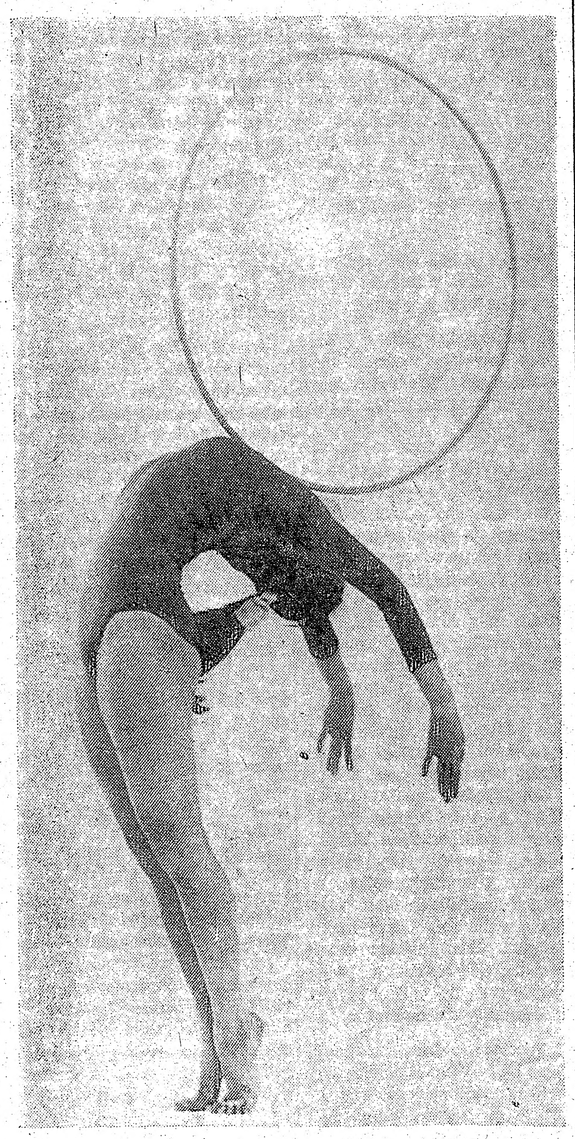

Kalev-Estienne valikrühmade esinemine toimub 27. ja 28. mail St. Lawrence Centre'is, kus antakse näitlik ülevaade tänapäeva võimlemise arengust. Piletite eelmüük algas 30. aprillil St. Lawrence Centre'i kassas. Pildil tütarlaps näitamas oma osavust rõngaga.

Poola dissident pekseti surnuks

VARSSAV — Krakowis leiti ühest korterimajast surnuks pekstult 23-aastane üliõpilane Stanislaw Pyjas, kellel olid tihedad kontaktid poola dissidentide komiteega ja kes viimasel ajal oli võtnud endale ülesandeks kaitsta neid töölisi, kes langesid valitsuse tagakiusamise alla pärast äsjast tööliste rahutusi, mis tekkisid protestiks toiduainete hindade tõstmisele. Pyjas oli märkinud juba varem, et ta on saanud ähvardavaid kirju ning samuti on ähvardatud dissidentide komitee liikmeid, kelledest mitmed on läbi peksetud. Pyjas, kes õppis Krakowi ülikoolis, korjas kaasüliõpilastelt allkirju nendele tööliste'e amnestia andmiseks, kes arreteerit pärast toiduainete hindade tõstmise rahutusi ja mõisteti vangi.

Kuubalased treenivad Abessiinia talupoegade armeed

ADDIS ABEBA — Siin levinud andmete kohaselt on Abessiiniasse saabunud grupp kuuba sõjaväelasi, kellede ülesandeks on treenida äsja moodustatud „talupoegade armeed", kes peab aitama toetada Abessiinia sõjaväelaste kommunistlikku rezhiimi. Mainitakse, et ligemale 30 kuubalast on juba kohale saabunud, kuid nende arv arvatakse lähemas tulevikus tõusvat 300 instruktorile.

USA kaitseministeerium ei taha teha Moskvale järelandmisi

WASHINGTON — Ühendriikide poliitilistes ringkondades mainitakse, et kaitseministeeriumi ja välisministeeriumi vahel on alanud äge võitlus strateegiliste tuumarelvade piiramise uute ettepanekute väljatöötamiseks. Väidetakse, et välisministeeriumi plaanide kohaselt tahetakse Moskvale teha kaugeleulatuvaid kontsessioone, kuna kaitseministeerium on igasugustele järelandmistele vastu.

Suured tagasilöögid Kanada postiteeninduses

Viimasel ajal on Kanada postiteeninduses taas esinenud suuri lünki ja inimesed ei saa korralikult posti kätte. „Vaba Eestlase" lugejad kurdavad pidevalt, et leht käib väga korratult ning kontrollimisel on selgunud, et liingad postiteeninduses esinevad Torontos näiteks postkontorite rajoonide kaupa. Postivalitsusest seletatakse, et posti hiline ja korratu kättesaamine on tingitud uuele mehhaniseeritud süsteemile üleminekust, kuid see ei ole kahtlemata ainus postiteeninduse lagunemise põhjus ning neid tuleb otsida ka mujalt. Kanada postiteenindust kritiseeritakse pidevalt ka Kanada ajalehtedes, kuna postivalitsus tõstab pidevalt postisaadetistelt hindasid, kuid samal ajal muutub ..postiteenindus üha armetumaks ja viletsamaks. „Vaba Eestlase" talitus on saatnud postivalitsusele pidevalt protesti- ja kaebekirju ajalehe tellijatele korratu kättetoimetamise pärast kuid olukord ei ole näidanud seni paranemist.

Patricia Hearsti karistati tingimusi

LOS ANGELES — Los Angelese ülemkohtu kohtunik Talbot Callister tegi teatavaks, et ta karistab miljonäri tütart Patricia Hearsti tingimusi 5 aastase prooviaastaga selle eest, et ta abistas teisi terroriste ühe spordiriistade äri röövimisel. Röövimise ajal tulistas Patricia Hearst püstolkuulipildujast, aidates sellega oma kaaslastel põgeneda. Üllatuslikult ühines kohtuniku arvamisega ka prokurör, kes mainis, et Patricia Hearsti protsess on erakorraline juhus kohtu praksises ning ta avaldas ühtlasi veendumust, et kaebealune ei kujune kunagi ohtlikuks ühiskonnale.

Lõuna-Aafrika ei soovi näha Ühendriikide diplomaati

JOHANNESBURG — Lõuna-Aafrika valitsusel olid pikemad läbirääkimised Ühendriikide välisministeeriumiga USA kontroversiaalse diplomaadi Andrew Youngi Lõuna-Aafrikasse laskmiseks. Andrew Young on teatavasti neeger, kes nimetati president Carteri poolt Ühendriikide peadelegaadiks Ühinenud Rahvaste Organisatsioonis. Young kavatses kuuldavasti Lõuna-Aafrikas pikemalt peatuda ning sealsetes mustade linnaosades elanikele kõnesid pidada kuid Lõuna-Aafrika valitsus ei nõustunud nende kavatsustega ning lõpuks esitas USA välisministeerium ettepaneku Youngile ainult ühe päevase kestvusega viisa andmiseks.

Euroopa inimõiguste ja enesemääramise konverents

Tegemsees, Lääne-Saksamaal toimus reedest, 6. maist kuni pühapäevani, 8. maini Euroopa inimõiguste ja enesemääramise konverents, milles osa võtsid ka eesti organisatsioonide esindajad, samuti eestlaste huvidekaitsja Bonni liiduvabariigi valitsuse juures Elmar Reisenberg ja Balti Selts Saksamaal peasekretär Adam Grünbaum. Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu Euroopa Büroost võtsid konverentsist osa büroo juhataja Arnold Joonson ja liige-nõunik dr. Olgred Aule.

Seekordne kokkutulek oli Luzernis paar aastat tagasi asutatud Euroopa inimõiguste ja enesemääramise konverentsi jatk ja peale Luzerni tegelaste olid Tegernsees toimunud konverentsi korraldajateks St. Gallenis asuv Communio Nova Bohemica ja Münchenis asuv Hanns Seidel-Stiftung e. V.

Lakewoodi linnapea H. G. Buckwald „Tiina" filmi valmistajailt vastu võtmas kuulutus-plakatit. Pildil vasakult vanaema osa mänginud Alma Ambre, Mari osa kandja Oudi Kalm, Lakewoodi linnapea, Valli Martin ja Edmund Martin; üleval nende kohal korraldava organisatsiooni New Jersey Jaycees abipresident S. W. Snyder III ja reklaami ala esimees D. Prestup.

„Tiina" esietendus ingliskeelse tekstiga

Lakewoodi linnapea tunnustuskirjad tegelastele

Lakewoodi päevaleht „Ocean County DAILY TIMES" avaldas oma 22. aprilli numbri esiküljel ülal pea kohal üleskutse „Tiina" film 8. P. M. Tonight At Ocean County College" ja samal leheküljel 3-veerulise foto ja kirjutuse „Tiina" valmistaja ja tegelased said Lakewoodilt tänu". See oli esmakordne filmi esitamine ingliskeelse alltekstiga, mille on teinud Virve Sein-Ettinger.

Fotol on Lakewoodi linnapea H. George Buckwald õnnitlemas Edmund ja Valli Martinit kõigi Lakewoodi elanike poolt. „Tiina" oli filmitud Lakewoodis ja selle esitamine korraldati Tom Rivers Jaycees organisatsiooni poolt, kelle esindaja Stewart W. Snyder III oli piduliku akti tunnistajaks.

Pärast ingliskeelse tekstiga esietendust andis Lakewoodi linnapea üle tunnustuskirjad kohal olnud näitlejaile, kus mainitakse, et film „Tiina", mis sai auhinna möödunud aasta novembris New Yorgis peetud Internatsionaalsel Filmi ja TV-pidustusel, on filmitud paljude Lakewoodis asuvate eestlaste kaastegevusel,

kuna New Jersey on pealegi Ameerika filmitööstuse sünnikoht. Järgnes üksikuile näitlejaile tunnustuse avaldamine. Näiteks öeldakse, et Oudi Kalm on teeninud oma osa kunstilise kujundusega erilist tunnustust ja teda õnnitletakse Lakewoodi linna poolt. Resolutsiooni lõpuosas soovitatakse kõigile Lakewoodi elanikele minna filmietendusi vaatama.

Selliseid resolutsioone oli kokku üheksale inimesele, kelle panus võimaldas filmi saamise. Linnapea ütles, et selliste tunnustuste andmine on tagasihoidlik tänu, kes tegid selle filmi Lakewoodis. Teised tunnustuskirjade saajad olid dr. T. Virkhaus, Edmund Martin, Valli Martin, Aleks Soosaar, Heinz Riivald, Velli Kerjan, Alma Ambre ja Tarvo Kass.

Ajaleht märgib, et eesti draamakirjaniku A. Kitzbergi suurematu näidend, mida on varem tõlgitud mitmesse keelde, tuli inglise keelde just selle filmiversiooni vahendusel.

See on liigutav lugu kõigile rahvastele kõigil aegadel ükskõik millisel maal. Tiina osa on sama suur kui Orleansi neitsi või Hedda Gabbleri oma. Kahe tunnine annab Valli Martin Tiina saatusraske eludraama. Ka kaasosalised on professionaalsed, kes tulid filmimiseks siia Kanadast.

Filmietenduseks oli välja antud ka kaunis kavaraamat, kus linnapea ja -nõunikud õnnitlevad sündmust linna poolt. Ühes kirjutuses kirjeldatakse Tiinat kui vabadusvaimu kehastust, teises artiklis vaadeldakse filmi kui kütkestavat 19. sajandi kirjeldust ehtsate kostüümidega, kolmandas tutvustatakse Kitzbergi ja ta „Labahunti", siis antakse üksikasjalik loetelu filmi tegelaskonnast ja lõpuks 2-leheküljeline „Estonia and its people", hea ülevaade võõrastele eesti ajaloost ja üksikute eestlaste saavutusist koos Eesti asukohta näitava kaardiga. Kirjutuste kõrval on rohkesti fotosid.

„Tiinale" on osaks saanud haruldaselt hea ja soe vastuvõtt Lakewoodi linnapea ja -nõunike ja korraldava organisatsiooni Tom Rivers Jaycees poolt.

Pole veel teada kuivõrd suurt tähelepanu on filmile andnud kohalikud inimesed kevadesse sattunud kinokülastamise ajal.

EELK PEETRI KOGUDUS TORONTOS

CANTATE DOMINO
TAEVAMINEMISPÜHA KONTSERT

neljapäeval, 19. mail 1977 kell 8 õhtul Peetri kirikus

Kavas: eesti heliloomingut ja klassikuid

Juhatab CHARLES KIPPER — Orelil INGA-PIA KORJUS

Kirikukorjandus

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Toronto.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $28.—, poolaastas $14.50 ja veerandaastas $8.—, kiripostiga aastas $46.—, poolaastas $23.50 ja veerandaastas $12.50

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $30.—, poolaastas $15.50 ja veerandaastas $8.50. Kiripostiga USA-s: aastas $51.—, poolaastas $26.— ja veerandaastas $14.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $60.—, poolaastas $30.50 ja veerandaastas $15.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Eesti Abistamiskomitee Kanadas juhatus, kelle õlgadel lasub suure ehitusprojekti „Eesti Kodu" teostamine. Vasakult istuvad: Leida Kiilaspea, A. Ruusauk, A. Sepa (esimees), H. Urm ja Julie Herma. Seisavad vasakult: R. Künnapuu, õp. T. Nõmmik ja A. Kuul. Pildilt puudub juhatuse liige H. Kukk. Foto: Vaba Eestlane

Kommentaarid

Mida arvatakse maailma pealinnades Ühendriikide presidendist Jimmy Carterist pärast seda kui ta võimul on olnud 100 päeva? Arvamised on mitmesugused — kiitvad, laitvad, ettevaatlikud ja kõhklevad. Anname orienteerumiseks allpool edasi mõningad olulisemad tähelepanekud tähtsamatest tsentrumitest.

MOSKVA: Venelased on kaotanud oma tasakaalu Carteri ootamatute aktsioonide tulemusena inimõiguste, tuumarelvade vähendamise ja kalastamisõiguste küsimustes. Endine näiline sõbralikkus on asendunud nüüd avaliku umbusklikkusega ning Moskva ei kritiseeri mitte ainult Ühendriikide välispoliitikat vaid ka sisepoliitilisi samme. Vaatamata pessimistlikule meeleolule hoiavad venelased ikka veel kramplikult kinni detente poliitika teooriatest, lootes, et ameeriklased keeravad neile jälle lahti krediitide ja tehnoloogia kraanid.

BONN: Lääne-Saksamaa ja Ühendriikide vahele on tekkinud pärast Carteri võimule tulekut silmatorkav pinge, kuna Lääne-Saksamaa sotsialistlik valitsus ajab vaatamata suurtele tagasilöökidele ikka veel endist Willy Brandti leplikku idapoliitikat ja kardab, et Carteri inimõiguste rakendamise poliitika võib kujuneda Moskvale ja Ida-Berliinile lähenemisel ohtlikuks. Teiseks ei ole sakslased eriti veimustatud Carteri tuumaenergia materjalide leviku piiramise poliitikast, kuna nende arvates on tuumajõujaamade asutamine hädavajalik praeguses energiapuuduse käes vaevlevas maailmas.

PARIIS: Prantsusmaal ei ole Carter suutnud äratada oma senise poliitikaga erilist vaimustust. Mainitakse, et Carter mängib sisepoliitilistel pillidel Ühendriikide rahvale ning jätab hooletusesse oma liitlased. Nii näiteks jäi ta ükskõikseks Aafrika probleemide korraldamisel, mille tulemusena tekkis võimutühemik, mida asusid kiirest täitma N. Liit ja Kuuba.

LONDON: Londonis ei vaadata Carterile enam kui „maapähklite farmerile". Tema juhtimise võimeid kiidetakse, kuid samal ajal kurdetakse, et Carter läheb tagasi vana kooli telgitaguste poliitiliste kombinatsioonide juurde.

ROOM: Itaalia pealinnas imestatakse Carteri otsekohesust ning tervitatakse tema ebakonventsionaalset valitsemisviisi kui värskete tuulte toomist senisesse sumbunud õhkkonda.

TOKIO: Jaapanlased on esialgu Carteri hindamisel ettevaatlikud. Nad ei kahtle, et Ühendriikide välispoliitika allub praegu täielikult presidendi kontrollile ja juhtimisele, kuid neil ei ole selge kuhu see poliitika suundub.

Eeltoodud hinnangud näitavad, et Carteri kohta ei ole välja kujunenud enam-vähem ühtlast arvamist ning iga riik võtab unt presidenti sellest vaatevinklist, mida ta peab endale kasulikuks. Üldiselt tundub, et isegi Ühendriikide sõbrad on presidendi uue inimõiguste poliitika suhtes võrdlemisi ehmatanud. See on ka loomulik pärast pikki aastaid kestnud Moskva kummardamise poliitikat.

*

Moskvas on tõusnud silmatorkavalt äge nurisemise kõmin pärast seda kui Ühendriikide valitsus ei andnud vene ametiühingute tegelastele sissesõiduluba San Franciscos toimuvale sadamatööliste ametiühingute konverentsile. Vene ajalehtede väliskommentaatorid väidavad, et Ameerika Ühendriigid süüdistavad N. Liitu Helsingi kokkulepetest mitte kinnipidamises, kuid on ise kõige suuremad nende kokkulepete rikkujad. Nii mainitakse, et lisaks vene ametiühingute tegelastele sissesõiduviisade keeldumisele, on ameeriklased väga kitsid viisade andmisel nõukogude ajakirjanikele ning ei andnud isegi sissepääsuluba sellisele tähtsale tegelasele nagu on seda „Literaturnaja Gazeta" peatoimetaja.

Moskva pahandamised on siiski rajatud väga kõikuvale ja liivasele pinnasele, kuna ameeriklastele on ammu selge, et vene ametiühingu

(Järg lk. 3)

Belgradi konverentsi lähenemisel

Eelolevas juunis toimub praeguste kavatsuste kohaselt Belgradis Euroopa julgeoleku- ja koostöökonverentsi järelkonverents, kus tulevad arutusele ja analüüsimisele Helsingis allakirjutatud kokkulepete rakendamise küsimused. Konverentsil tõuseb kõigi eelduste kohaselt eriti teravalt päevakorrale inimõiguste rakendamine kokkulepetele allakirjutanud riikides, kuna selle küsimuse on jõuliselt päevakorrale tõstnud Ühendriikide president Carter, kes on andnud isegi oma moraalse toetuse inimõiguste ja isikuvabaduste eest võitlevatele nõukogude dissidentidele.

President Carteri inimõiguste rakendamise poliitika, millele teised demokraatlikud riigid on andnud oma kõhkleva ja tagasihoidliku toetuse, on pärast Carteri võimuletulekut olnud N. Liidus suureks murelapseks, kuna see tabab Moskvat kõige nõrgemast kohast ning toob esiplaanile N. Liidu valitseva kommunistliku süsteemi kõige suuremad väärnähted. Sellega seoses on ka mõistetav, et esialgu ehmunult kaitsepositsioonidele tõmbunud Moskva on asunud nüüd pealetungile ning on hakanud atakeerima Ameerika Ühendriike, katsudes iga hinna eest ameeriklasi tembeldada inimõiguste rikkujaiks.

Kremli võimumehed on hakanud Belgradi konverentsi ootel ka N. Liidus närviliselt õhku puhastama, saates trellide taha, hullumajadesse või maalt välja need inimesed, kes julgevad häält tõsta inimõiguste nõudmiseks. Paralleelselt N. Liidus ja välismaailmas toimuva propagandalainega dissidentide vastu toimuvad ka läbiotsimised, kallaletungid tänavatel ja kirjade kinnipidamised, et avaldada sellega survet isikutele, kes kuuluvad inimõiguste rakendamise eest võitlejate ridadesse.

Kahtlemata on Kreml selles väga hästi teadlik, et keegi ei tule Belgradis N. Liidult nõudma piiride muutmist „rahulikul teel" nagu selleks Helsingis kokku lepiti. Lääneriigid on selleks liiga tagasihoidlikud ja nõrgad, et tõsta üles sellist küsimust ning hakata nõudma N. Liidu piiride muutmist allutatud piiriäärsetele rahvastele enesemääramise õiguse andmisega. Kuid Kremli poliitbüroo on mures seetõttu, et konverentsil hakatakse pärima, miks venelased ei täida oma lubadusi piiride avamiseks inimeste, informatsiooni ja ideede liikluse soodustamiseks ning miks nad ei anna oma elanikkonnale põhilisi inimõigusi.

Endakaitseks poevad venelased Helsingi kokkuleppe selle paragrahvi taha, mis mainib, et nõupidamisest osavõtnud riigid hoiduvad igasugusest otsesest või kaudsest individuaalsest või kollektiivsest sekkumisest sise- ja välisasjadesse, mis kuuluvad teise osavõtva riigi sisekompetentsi olenemata nende riikide vastastikustest suhetest. Põhiliste inimõiguste rakendamist peavad aga kommunistid oma „sisemiseks asjaks" ning ei taha seda probleemi allutada Helsingi kokkulepetele. Sellega seoses tekib paratamatult küsimus — milleks Helsingi kokkulepped üldse alla kirjutati kui kommunistlikud riigid tõlgendavad selliseid põhilisi printsiipe nagu seda on inimõigused, oma „sisemiseks asjaks".

Venelaste kava kohaselt tuleks eeloleval Belgradi konverentsil arutada, kuidas maailmarahu kindlustada ja detente poliitikat süvendada ning jätta kõrvale kõik need küsimused, mis kuidagi suhtuvad kritiseerivalt ühe või teise riigi käitumisesse seoses Helsingi kokkulepetega. Lääneriigid seekord siiski nii kerge kavaga ei taha leppida ja mõningate andmete kohaselt planeerivad venelased juba Belgradi konverentsi edasilükkamist, et pääseda sellega lääneriikide poolt ähvardavast poliitilisest pealetungist. Ja miks ei peakski nad seda tegema kui nad juba Helsingis said läänerriikide riigipeade kinnitavad allkirjad oma Teise maailmasõja aegsetele vallutustele?

K. A.

Noortel tuleb süveneda eesti probleemidesse

Anne Tülli kõne T.E.S. Täienduskeskkooli lõpuaktusel

Täna siia kogunenud vanematel ja noortel on midagi ühist, oleme kõik pärivuselt eestlased, ehkki elame olukordadest tingituna võõrsil. Loomulikult me ei mõtle ega tegutse kõik samal viisil ning sama intensiivsusega.

Õnneks näeme, et leidub veel hulgaliselt eesti noori, kes tunnevad huvi oma päritolu ja kultuuri vastu. Nende eesti päritolu ja kultuuritaust on oluliseks osaks nende isiksusest ja elust. Neid ei rahulda üksnes teadmine, et nende vanemad on eestlased ja et neil on omapärased perekonnanimed.

Nad aga leiavad, et tuleb neid pärivuse juuri harida ja uurida, s.t. tuleb süveneda mitmekülgselt ja põhjalikult eesti kultuuri-, ajaloo- ja tänapäevaprobleemidesse.

Kohates mitmeid teist keskkooli õpilasist isiklikult, kas rahvatantsu tundides või mitmetel teistel eestlaste üritustel, olen arvamisel, et teie noored olete just niisugused noored, kes süvenevad oma päritolusse ja võtavad aktiivselt osa eesti ühiskonna tegevusest. Intelligentseil noortel on vaja mitmekülgset arenemist, et nad võiksid õppida mitmest küljest elu probleeme nägema võimaldades vaimse silmapiiri avardumist.

Meie kõik respekteerime, et teadmised ja tarkus on meie rahva väärtuslikem ja tähtsaim vara. Kõiki materiaalset mida korjame, kõike armsat mida hoiame võib elu meilt röövida, teadmisi ja tarkust aga mitte kunagi. Nende abiga saab kõiki eluks vajalikku.

Nii on näidanud meile meie vanemad, kes oma elu on pidanud uuesti rajama siin ja seal võõrsil elades.

Täna siinset eesti keskkooli lõpetades avanevad teile uksed tulevikku. Selja taga on lühikesed kooliaastad, mis küll pikad võivad paista, aga teie ees seisavad pikad eluaastad, mis tohutu kiirusega tulevad. Kuigi olete saavutanud vormilise hariduse, teie elu õige hariduse tee eestluse radadel alles algab.

ANNE TÜLL

kus peate rajama oma elu sihte ettevaatlikult ja kindlusega. Nüüd alles langevad teile rasked ja tõsised kohustused, mil olete ise vastutavad oma tegevuse eest. Teil on võimalus tähtsamat au teenida kui näitate, et olete tahtelised ja suutelised eestlust edasi viima.

Teil on nooruslikku energiat, ka teadmisi. Just teil on nüüd suuremad võimalused meie kultuuri edasi viimiseks ja arendamiseks. Rakendage neid aidates end ja oma järeltulijaid. Teil on midagi anda eesti rahvale ja kultuurile, samal ajal saades sellest ka ise rahuldust. Ärge keelduge edasi kandmast eestluse elujõu tuld — andmises on rõõm!

Elame ju praegu ajastul, mil kogu eestluse üksmeel paguluses on pandud raske katsumuse ette.

Oleme sunnitud valima kas säilitada ja edasi arendada oma kultuuri, keelt ja kombeid või aegajalt loobuda ning assimileeruda siinsesse kanada ellu. Küsimus seisab ka veel selles, kas oleme üldse võimelised ja suutelised eestlust edasi viima. Arvan kindlasti jah, kui ainult tahetakse.

Meie ülesanded on oluliselt suured ja koormatud kohustustega ja vastutustundega meie rahva ja maa vastu. Võimaluste täitmine on tunduvalt piiratum kui oli vabal kodumaal ning on seotud raskustega. Sellest hoolimata on see probleem reaalne ja seda tuleb teadlikult tunnustada ja käsile võtta. Kindlaid sihte ja tõekspidamisi peab olema mille järel käia.

Kui meie esivanemad olid võimelised alal hoidma eesti keelt ja meelt seitsmesaja aasta kestel, kui meie maa oli võõraste tallermaaks ja kui meie isad olid valmis oma elu ohverdama, siis kui võõrad võimud jälle tulid meilt meie vabadust röövima, siis ei tohi meie väliseestlased unustada oma kohustusi isamaa vastu.

Ei ole küllalt, et kuuluda nimeliselt ühiskonda või organisatsiooni mille aated on kõrged ja ilusad.

Peame ise leidma isikliku sisemise veendumuse ning seda omades peame aktiivselt töötama, rakendama omi oskusi ja koguma kogemusi, et saavutada õilsaid eesmärke. Inimesel kellel vaimsed juured, kindlad tõekspidamised, vastutus- ja ühtekuuluvustunne suudab edasi kanda eesmärke, passiivselt aga ei midagi. Kellelt saame meie eestlust nõuda, kui me ise ei ole suutelised olema sellesama eestluse tõrvikukandjaiks, julgustajaiks ja ka eeskuju andjaiks?

On õigus, et oleme uhked oma rahvuskultuurile, oma saavutustele iseseisvuse ajal ja ka võõrsil. Kuid me ei tohi puhkama jääda loorberitele. Meie ei tohi lasta isamaalisust muutuda ainult sõnaõlksuks, mis esineks üksnes pidulikel üritustel. Meie peame seda süvendama, säilitama ja edasi arendama. Meil ei ole lubatud kurta ajapuudust ja väsimuse üle, ehkki elame moodsal ajastul, mil ajast tihti puudust tuleb. Meie saame ainult siis edasi areneda kui igaüks seda omale südameasjaks võtab, selle eest vaeva näeb ja oma kallist aega selleks ohverdab. Meie rahvuslikkus ja isamaalikkus, meie kultuur, kunst ja teadus peab läbi immutama ja suunama meie pagulaskonna ühismõtteid ja üksikisiku tunnetusi. Ta peab olema juhtiv meie otsinguis ja toiminguis elutegevuses.

Ta peab andma meie kodule ka võõrsil värvi ja ilu ning valitsema meie keelt ja meelt.

Et koonduksime ühiseks pereks peame kasvatama endis ja meie kaasmaalastes ühtekuuluvustunnet. Tähtis on noorema ja vanema generatsioonide ja organisatsioonide vaheline tihe koostöö ja ükstesise mõistmine. See nõuab vastastikust koordineerimist, respekti, arusaamist, head tahet, kannatlikkust, taktitunnet ja ettenägelikkust.

Eesti keel ühendagu meid kõiki ja meie mõtteid ühisele arusaamisele. Kõneledes eesti keelt ning rõhutades selle ilu ning õiget tarvitamist, ülendame üht rahvuslikult tähtsamat kultuuri aspekti. Ka teaduslikud uurimised näitavad, et noor kes valdab vabalt oma emakeelt õpib kiiremini selgeks ka teisi võõrkeeli. Loodan, et teist kamitmed kavatsevad edasi arendada või täiendada oma eesti keele oskust, näiteks Toronto ülikooli juures asuvas eestikeele kursusel. Püüdes kõneleda ikka rohkem omavahel eesti keelt, võiks kõne alla tulla korraldada eesti noorte hulgas vestlusõhtuid, kus saaksime mitte ainult lihtsaid lauseid vahetada, vaid keskustleda päevakohastel teemadel milleks vajaksime suuremat sõnatagavara.

Vanemad, aidakem kasvatada oma järglasi samas vaimus nagu teid kasvatati kodumaa pinnal.

Toetage ja kutsuge kaasa meie noorust ühiseestlaste üritustele. Usaldage neid, kuid ärge unustage neid jälgimast, aitamast ja julgustamast.

(Järg lk. 7)

Lugeja kirjutab:

Võidutoojad korraldagu Võidupüha

Viimasel Eesti Kesknõukogu Kanadas üldkoosolekul avaldati hea mõte: võtku Toronto Eesti Võitlejate Ühing omale Võidupüha tähistamise korraldamine. See on väga õige mõte, sest Võidupüha tähistamine on eesti sõjameeste suure võidu mälestamiseks ja kes seda peaks siis korraldama, kui need mehed ise, kes ise olid kaasaegsed selles sõjas või nende pojad, kes viimases sõjas näitasid, et nad on oma isade väärilised. Sellega oleks lahendatud ka viimastel aastatel päeva tähistamisega seotud olnud raskused. Võibolla annab see end siduda sõjameeste päevadega, mis poleks enam organisatsiooni omavaheline kokkutulek, vaid suure osavõtjaskonnaga sündmus. Selle Võidupüha kava sisustamisel aga oleks sõjameestel võimalus oma võitlusvaimu edasiandmiseks ja kasvavale noorusele sisendamiseks.

Poolteise kuu pärast on Võidupüha. Sellepärast jõudu tööle Võidupüha väärilseks korraldamiseks!

B.

Kuhu kaovad noored?

A. Jurss Miltonist käsitab 19. aprillil ilmunud „Vaba Eestlases" lugejakirjas küsimust, miks kaovad Vabariigi aastapäeva aktuse külalised ja eriti noored ning jõuab otsusele, et see on peamiselt n.n. sisevõitluse tulemus.

Kas see ei ole liiga lihtsameelne küsimusele lähenemine? Kahtlemata on meil mõningate isikute poolt arendatud n.n. „sisevõitlust" kuid see ei ole siiski niivõrd domineerivaks teguriks nagu seda püüab väita A. Jurss, kellelt võiks küsida, miks puuduvad noored mitte ainult Eesti Vabariigi aastapäeva üritustel vaid näiteks ka Eesti Seltsi, Eesti Maja, Abistamiskomitee ja teiste organisatsioonide peakoosolekutel ja üritustel, meie kooride konsertidel ja isegi Toronto ülikooli juures toimuvatel eesti keele kursustel, kus räägitakse isegi osavõtjate arvu suurendamise kavatsust pensionäridega, et hoida kursusi käigus.

Uute generatsioonide pealekasvamisega on meie ühiskonnas tekkimas suurem murrang ning seda ei saa seletada ainult mõne ajast ja arust lainud „sisevõitleja" esiplaanile tõstmisega. Meie ühiskonnas käimas oleva murranguga peame tulevikus tõsiselt arvestama, kuna lähemate aastate jooksul võtab kogu meie ühiskondlik elu kõigi oma paljude organisatsioonidega hoopis uue pildi.

LUGEJA

VALVEARST NÄDALALÕPUL

14. ja 15. mail on valvearstiks dr. Pahapill, tel. 921-7777.

TOETAGE MEIE VABADUSVÕITLUST oma panusega EKN-ule Kanadas!

958 Broadview Ave.,
Toronto 6, Ont.

Külastage kunstnik SAARNIIDU STUUDIO VÄLJAPANEKUID
OLIMAAL, SUMERI MOTIIVID
567 Roehampton Ave., tel. 488-5895
Avatud ka päeval

KAI KÄÄRID

MAALID MUUGIL suures valikus. Helistage ette 225-5595.

390 Princess Ave., Willowdale

ESTO MUTUAL FUND, LTD.

Aktsia hind reedel, 6. mail $5.09

Walwyn, Stodgell, Cochrane Murray Ltd

145 King St. W., Room 1900
Toronto, Ont. M5H 1J8.

Telefon päeval 364-1131
õhtul 925-6812

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

ANNE-LI KNUUT

Sündinud 1953. Keskhariduse omandanud Runnymede Collegiate Institute's. Lõpetanud Toronto Ülikooli 1976. a. hambaarstiteaduskonna D. D. S. kraadiga. Töötab hambaarstina Torontos. Akadeemiliselt kuulub Korp! Amicitiasse.

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

tegelased ei ole tööliste huvide kaitsjad läänemaises mõttes, vaid ainult kommunistliku partei käsilased ja propagandamehed, kelledega aus Ühendriikide ametiühinglane läbi ei taha käia ega kokku puutuda. Ning mis puutub N. Liidu ajakirjanikesse, siis on juba ammu kindlaks tehtud, et suur osa neist on spioonid ja KGB mehed, kes saadetakse ajakirjaniku sildi all läänemaailma oma musti ülesandeid täitma.

AMI

Tallinna paviljoni juhatuse ja Metro Karavani juhatuse ühisest nõupidamisest osavõtjad. Pildil istuvad vasakult: H. Kivilo, L. Kossar, Zena Kossar ja B. Hawkins, seisavad W. Mandra, Anne McDonald, P. Aljas, K. Jõgi, T. Tõsine, Y. Kovar ja M. Howell. Foto: Vaba Eestlane

Tallinn jälle rõõmsaks Karavani-linnaks

Karavani pidustuste kavad valminud

Eeloleva järjekordse Karavanipidustuse kavad Tallinna paviljonis on valminud ja eeltööd kõigis aspektides on saanud kindla ilme. Möödunud nädalal ilmus trükist ka Tallinna uus kavaraamat, kus 32-leheküljel antake ülevaade eelolevaist peopäevadest, aga veelgi rohkem Eestit ja eestlasi tutvustavat materjali, mis selle raamatu teeb võõrastele meeldivaks kinkeesemeks.

Möödunud neljapäeval oli Tallinna paviljoni juhtkonnal nõupidamine Metro International Caravan juhatusega, kus tutvuti vastastikku mitmete probleemidega ja nende lahendustega. Nii kirjeldasid eestlased „Tallinna" „linnaplaani", kus seekord on sisseminek uuest frondiuksest, et igat külalist juhtida läbi kõigi vaatamisväärtuste. Väikeses saalis on eksliibriste näitus, mis on üks suurim, mis kunagi Kanadas toimunud, pealegi alal, kus kanadalaste teadmine on üpris väike.

Keskmises saalis on kohvik kuna suures saalis toimub kavaline osa.

Keldrikorral auvais ruumides on mitmeid eriüritusi — käsitööde näitus ja tööde demonstreerimine, E. Rubergi nahatööde demonstratsioon ja näitus, E. S. Valtmani karikatuuride näitus, Tallinna postkontor ja skautide ning gaidide müügiäri. Erilist huvi äratas uudis, et sel puhul külastab Torontot ka Pulitzer'i auhinna võitnud karikaturist E. S. Valtman. On võimalik, et sel puhul tuuakse siia ka Montrealis suurt tähelepanu äratanud laserpüss, millega oleks võimalik tutvuda.

Toitude osas jätkasid eestlased kindlaks kujunenud toidukava, samuti jookidest on nimetada „Rolling Estonian" ja „Rolling Sailor". Küsimuses oli ka, kas eestlastel on midagi spetsiaalset lastele. Ettenähtud ei ole, kuid võibolla saab mõnda toiduliiki tikkudega varustada, et seda on mugav käes hoida.

Omalt poolt Metropolitan Toronto Folks Arts Council ja Metro International Caravan esimees L. Kossar andis selgitust Karavanile juhitavast informatsioonivahendusest, kus üle 100 suure reklaamsildi, osa neist ka väljaspool Torontot, suunavad tähelepanu sellele paljusid rahvaid siduvale sündmusele, mis toimub tänavu 9. korda.

Peale selle rakendatakse reklaamiks üle 500 raadiosaate haarates ka Hamiltoni piirkonna.

Tänavu on televisioonijaamad näidanud eriti suurt huvi üritustete vastu, avaldades soovi nende sündmuste igakülgseks katmiseks.

Zena Kossar omalt poolt andis ülevaate Karavaniga seotud sündmusist, kus on ettenähtud vastuvõtt Toronto linnapea Crombie juures, pressivastuvõtt, pidulik avamine Toronto raekoja platsil ja lõpuball Royal Yorkis. Zena Kossar on populaarseks saanud Karavanipidustuste idee andja ja soovitas 10. juubeliaastaks alata juba ettevalmistustega ja uute ideede leidmisega, et need eriti tähelepanuväärseiks kujuneksid.

Tallinna paviljonis esinevad kavalises osas Kalev-Estienne võimlejad, õed Lindau'd, Kungla rahvatantsijad, Külapoisid, Vanemgaidide koor, Tiiduse tüdrukud, Hamiltoni Helletajad ja Olaf Kopvillem, Leelo segakoor, Andres Raudsepp ja ansambel Kaja orkester ja mitmed iseseisvad solistid, pakkudes võõrastele küllaltki huvipakkuva ja eestlaste tegevust iseloomustava kava.

Esinemised on neli korda õhtul kahe iseseisva kavaga, mis kumbki on tunnilise kestvusega.

Esinejate nimekirjaga tutuvudes võib loota, et tänavune Karavani-Tallinn on samane rõõmus ja meeleoluline pidustuselinn nagu see on olnud varemail aastail, kus võõrad heameelega viibisid ja parimaid mälestusi kaasa viisid.

700 surmaotsust aastas

Majanduslikud kuriteod N. Liidus mustas nimekirjas

Vaidlused surmaotsuste otstarbekohasuse ja humaansuse üle läänes on tulipunkti toonud ka vastava olukorra N. Liidus. Prantslased on vene pagulaste kaasabil uurinud surmanuhtlusi N. Liidus. Andrei Sahharovil on õigus väites, et N. Liidus mõistetakse igal aastal surma 700—1000 inimest.

Mingisugust propagandat surmanuhtluse vastu pole N. Liidus võimalik teostada. Tihti ei teatata surmaotsustest avalikult. See toimub ainult juhtumitel, kui tahetakse avalikkust hirmutada. Nii teatati hiljuti surmaotsusest shveiti ärimehe käest altkäemaksu vastuvõtja üle.

Uurijad on 1975 leidnud ajakirjandusest 22 surmaotsust. Kuid vene provintsilehed pole välismaal kättesaadavad. Ka ametlik statistika ei räägi õigust.

See on võltsitud, et näidata madalt kuritegevuse taset — ametlikult ju ei esine kuritegevust sotsialistlikus ühiskonnas.

Ametlikult on surmanuhtlus ette nähtud 34 eri roima eest. Nende hulgas on muidugi kuritegusid, mida võidakse sama karmilt karistada USA-s, Prantsusmaal ja Hispaanias (spioneerimine, mõrv, vägistamine jne). Nendele kuritegudele lisanevad N. Liidus majanduslikud: musta valuutaga tegelemine, riigivaranduse raiskamine, altkäemaksu võtmine ja rasked juhtumid petmise alal.

GULAG-i süsteemis võidakse surmanuhtlusega karistada ka „rahutuste tekitamist".

Aitab selles, kui olla sõber mõne „ässitajaga".

Surmaotsused viiakse N. Liidus täide otsekohe pärast otsuse tegemist. Edasikaebamise võimalused peagu puuduvad. See on nõukogude rezhiimi propagandas kiidetud „humaansus".

200.000 elanikku Tallinna Lasnamäele

Tallinnas ilmuv kommunistide ajaleht „Rahva Hääl" kirjutab, et 27. aprillil arutati Tallinnas Lasnamäe elamurajooni massilise elamuehituse komplekset ettevalmistamist.

Ajaleht mainib, et iga aasta antakse Tallinnas ekspluatatsiooni 250.000 ruutmeetrit üldelamispinda. Juba möödunud viisaastakul alustati ettevalmistusi ehitustöödeks Lasnamäel, kus on ette nähtud ehitada elamispinda ligi 200.000 inimesele — 3,3 miljonit ruutmeetrit. Uus rajoon koosneb ajalehe andmeil kümnest mikrorajoonist. Sõidukid hakkavad liikuma süvistatud teedel, mis võimaldab eraldada inimesed ja transpordi eri tasapindadesse, vähendada müra ja tagada õhu puhtuse. Süvendavate transheede laius on 46 meetrit ja sügavus üle 5 meetri, nende üldpikkus aga 10 kilomeetrit. Tööde teostamiseks on vaja välja võtta iga aasta 300.000 kuupmeetrit paekivipinnast. Rajooni hakkab soojusega varustama Iru elektri- ja küttejaam.

Istungjärgul kurdeti, et seni ei ole rakendatud kõiki vajalikke abinõusid ettevalmistustööde tagamiseks.

HOGAN
PONTIAC BUICK Co. Ltd.
348 Danforth Ave., Toronto
PONTIAC FIREBIRD
LE MANS ASTRE
BUICK VENTURA II
G.M.C. veoautod
Pruugitud autod
Esindaja:
Paul Juttus
Telefon: äris 461-3561
kodus 423-5716

Aidake kaasa
„VABA EESTLASE"
levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele

SOOME AUTOKOOL
Meadowvale Driving School
Sõiduõpetus soome ja inglise keeles. ☆ Individuaalne õpetamine. ☆ Kogemustega kutseline õpetaja. ☆ Tunnid päeval ja õhtul. ☆ Tasuta koju järeletulek.
ERILINE TÄHELEPANU NÄRVILISELE SÕIDUÕPPIJALE.
Helistage täna!
Telefon kodus 826-5327, kontoris 675-1692

$14.000 USA-s abistamiseks

NEW YORK (VES) — Eesti Abistamiskomitee juhatus määras aprilli lõpul peetud koosolekul jälle suuremaid toetusi abivajavatele eestlastele Saksamaal ja eestluse elujõu kindlustamiseks mitmesugustele organisatsioonidele ning asutistele, esmajoones noortele. Kogusummas määrati seekord toetusi 14.000 dollarit, mille juures summade määramisel võeti arvesse, et 1978. a. toimub Noorte Aasta.

Saksamaale kantakse üle seekord 3500 dollarit, sellest Eestlaste Keskkomiteele 2000 dollarit, tuhat laste ja noorte suvelaagri korraldamiseks ja teine tuhat Saksamaa eesti skautlike noorte tegevuse toetamiseks. 1500 dollarit määrati Vigastatud Eesti Sõjameeste Ühingule.

Eesti skautlikele noortele USA-s määrati 3600 dollarit. Skautide ja gaidide malevad saavad kumbki tuhat dollarit ja 1000 dollarit antakse skautliku laagri „Noorusmaa" korraldamise kuludeks.

Gaidlipkonnale „Linnutee" määrati $300 ja skaudilipkonnale „Viiking" samuti $300.

Väljaspool USA-d, Rootsis ilmuvale skautlikule ajakirjale „Tulehoidja", mis levib kogu vaba maailma eesti skautlike noorte hulgas, määrati 500 dollarit.

USA-s moodustatud Noorte Aasta toimkonnale määrati toetust 300 doll. lisaks varem selleks otstarbeks antud 200 dollarile. Noortetööks on määratud ka New Yorgi eesti noorteklubile Haridusseltsi kaudu määratud 300 dollarit ja sama suur summa Eesti Rahvuskomitee kaudu. Laste ja noorte kasuks läheb ka Long Islandi eesti laste suvekodu kuratooriumile määratud 1000 dollarit, samuti eesti rahvatantsurühmale „Saare Vikat" määratud 500 doll., millest 100 dollarit on juba varem rühma poolt saadud.

Eesti Koolifondile New Yorgis määrati $500 eesti keele õpetamiseks kirjateel.

Eesti Arhiiv USA-s, asukohaga Lakewoodis, saab seekordsel jagamisel 1500 dollarit, nimelt uute riiulite soetamiseks ja arhiivimaterjalide korrastamiseks.

Ülemaailmsete Eesti Päevade sündmustest Baltimores värvilise albumi väljaandmsest võetakse osa 2000 dollariga, mille vastutasuks saadakse vastav arv albumeid kasutamiseks eestluse ja abistamistöö propagandaks.

Vanade abivajajate arvu pideva vähenemise tõttu peamiselt Saksamaal, on Eesti Abistamiskomitee suurendanud toetusi eesti noortele, missugune tegevus on ka organisatsiooni põhikorras ette nähtud. Eelmisel toetuste jagamisel, detsembrikuus 1976, anti välja $16.500, milles suurim üksiksumma, $5000, määrati Lakewoodi skaudilaagri kaevu ehitamiseks.

Teadaanne pensionäridele

Eesti Pensionäride Klubi Torontos korraldab väljasõidu 26. mail Niagara lähedal asuvasse Queenston Heights parki. Kogumine kell 8.30 homm. Eesti Maja juures. Sõiduhind liikmetele $2.00, külalistele $3.00. Registreerimine: Hr. Saarni tel. 429-6994 kella 7—9 õhtul 16. mail. Hr. Tamm tel. 699-3762 kella 7—9 õhtul 17. mail. Pr. Parsons tel. 463-0009 kella 7—9 õhtul 18. mail.

JUHATUS

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$28.—	$30.—
Poolaastas	$14.50	$15.50
Veerandaastas	$ 8.—	$ 8.50

KIRIPOSTIGA

	Kanadas:	USA-s:
Aastas	$46.—	$51.—
Poolaastas	$23.50	$26.—
Veerandaastas	$12.50	$14.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $69.—, poolaastas $30.50, veerandaastas $15.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 senti.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „____" _____ 197____. Tellimise katteks lisan $ _____ siinjuures rahas / tshetiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi _____
Aadress _____

MEIE KESKELT VARALAHKUNUD KAUAAEGSET SÕPRA

KALJO LAANEMETS'a

mälestavad kurbuses

ILMAR TIHANE perekonnaga
VOLDEMAR GAISHEIMER abikaasaga
ANTS LUHAORG perekonnaga
UNO SASSIAN perekonnaga USA-s
NIKOLAI JAUS abikaasaga

HEAD TUTTAVAT JA KAUAAEGSET SÕPRA

KALJO LAANEMETS'a

leinavad kurbuses

MARTIN PAJU abikaasaga
ristipoeg ARNOLD PALL
LEIDA PALL
JOOSEP PALL
ARNOLD PARGAS
perekond BRIAN LIDDARD
perekond ARVED KODANIPORK
perekond HANS ORAV

KALLIST SÕPRA

KALJO LAANEMETS'a

mälestavad leinas

ALBERT ja EMILIE MERI Barrie'is
RAY ja LIIVI STEPHENSON Barrie's
LEO ja EFFIE SOOÄÄR Torontos

MAISEST ELUST LAHKUNUD KALLIST SÕPRA

KALJO LAANEMETS'a

mälestavad vaikses leinas

Head und Sul' rahuriigis!

AGNES ja ALBERT LUKK

KALJO LAANEMETS'a

mälestavad leinas

LEIDA ja VOLDEMAR KORRO

HEAD KAUAAEGSET SÕPRA

KALJO LAANEMETS'a

surnud 8. mail 1977

leinavad

AUGUST MAKSTIN perekonnaga
ARNOLD LILLEMÄE abikaasaga

RASKE KANNATUSRIKKA HAIGUSE JÄRELE LAHKUS
MINU ABIKAASA JA MEIE ISA

ARNOLD TAMBOOM

sündinud 6. detsembril 1909 Tallinnas
surnud 8. mail 1977 Torontos

mälestavad

ABIKAASA Torontos
TÜTAR perekonnaga Eestis
POEG perekonnaga Eestis
OMAKSED Eestis

Olgu Sul' rahus puhata siin maa mullas!

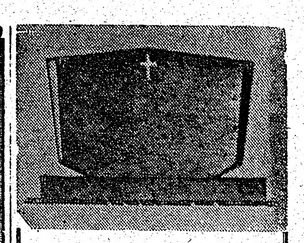

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
Nigul Virro

SURMA LÄBI LAHKUNUD HEAD KAASMAALAST

ARNOLD TAMBOOM'i

sündinud 6. detsembril 1909 Eestis
surnud 8. mail 1977 Torontos

mälestavad kurbuses Royal Beach'i eestlased

F. AADLI abikaasaga
K. AASPERE abikaasaga
K. ARDAM abikaasaga
R. HÖBE abikaasaga
J. JAANSOO abikaasaga
E. KAUBER abikaasaga
P. LEETMAA abikaasaga
E. LOOD abikaasaga
H. LUUKAS
E. MARTINSON
J. MARTVEE abikaasaga
O. MEIDLA abikaasaga
K. MÖLLER abikaasaga
E. MÖLLER abikaasaga
G. NAPP abikaasaga
H. NORTMAA abikaasaga
L. OBAK
A. PARI
H. PERENS abikaasaga
R. PARMAS abikaasaga
I. PÄRT
H. PENT abikaasaga
J. PARV abikaasaga
A. PÄRNA
O. PÄÄBO
E. ROO abikaasaga
A. RUUSAUK abikaasaga
O. ROSENBERG abikaasaga
J. SÄÄGI abikaasaga
R. WYCIK abikaasaga
E. VIITKAR

Puhka rahus!

ARMAST

ARNOLD TAMBOOM'i

mälestavad leinas

ILSE ja PAUL
KLARA ja ARNO

ARMAST

KALJO LAANEMETS'a

leinavad naabrid Joyland Beach'is

HELDUR JÕE
HERMAN MÄLGI abikaasaga
VALTER OJASALU abikaasaga
RICHARD PULK perega
OSKÄR RISTMÄE abikaasaga
HEINO ROSENBERG perega
RICHARD TAIMRE
ARVO TIIDUS perega
HILJA TOMSON

KAUAAEGSET KALLIST SÕPRA

KALJO LAANEMETS'a

mälestavad kurbuses

LINDA ja ENN
INGRID ja EVALD
MARI ja MART

PUHKA RAHUS

KALJO LAANEMETS

Mälestavad

ETS ja MARI

8. MAIL S.A. LAHKUS IGAVIKKU MEIE ÜLIHEA SÕBER JA KAAS-ÕNGESPORTLANE

KALJO LAANEMETS

Mälestavad sügavas leinas ja kaastundes abikaasale

H. ARRO abikaasaga
E. HARILAID abikaasaga
V. KALDRO abikaasaga
A. NÕMM abikaasaga
A. NÜÜD abikaasaga
K. PAAP abikaasaga
H. RIKO abikaasaga
E. SAAR abikaasaga
H. SUURNA abikaasaga
H. VIIDING abikaasaga
Ü. VILLMÄE abikaasaga

OOTAMATULT SURMA LÄBI LAHKUNUD AKTIIVSET SELTSILIIGET

KALJO LAANEMETS'a

mälestab

TORONTO EESTI ÕNGITSEJATE JA JAHIMEESTE SELTS

LANGETAME PEA JA MÄLESTAME VAIKSES LEINAS MEILE KÕIGILE NII UNUSTAMATUT KALLIST ÕDE

MELANIA ENOLA't

tema esimesel surma aastapäeval

LYDIA JAANSOO

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsioonaliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 106 aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

467 Sherbourne St, Toronto 5, Ont.
Telefon 924-1408

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII

võtab tellimisi vastu alumiinium uste, akende ja välisseina katete tööde peale (aluminium siding). Neljas värvis alumiiniumist veerennid ilma jätkudeta (ühes tükis). Tasuta hindamine. Töö kiire ja korralik.

H. OSSO, tel. 884-4558 ja 832-2238, Richmond Hill, Ont.
Met. lic. nr. B 888

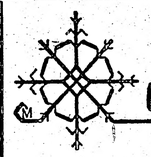

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

KIRIKUD

TORONTO EESTI ADVENTKOGUDUS
Christuskirches,
804 Broadview Avenue
(Eesti Maja lähedal)

Teisip., 17. mail kell 7 õ. kõne: „Tervise saladus".
Laup., 21. mail kell 9.30 e. l. piiblikool, kell 11 e. l. kõneleb J. Hannes: „Läheneva tormi signaalid".

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS

H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

Suri Walter Kotsar

Uppsalas, Rootsis suri 29. aprillil endine E. V. Helsingi saatkonna I sekretär-konsul Walter Kotsar, kes möödunud aasta algusest oli rakendatud Eesti Vabariigi saatkonna juurde Londonis.

Kadunu sündis 10. aprillil 1903 Eestis. Lõpetanud Tartu Ülikooli õigusteadlasena, astus ta E. V. välisministeeriumi teenistusse. Ta oli Prantsusmaal E. V. Bordeaux's aukonsuli sekretär ja hiljem E. V. peakonsuli sekretäriks Leningradis. Tagasi kodumaal, töötas Walter Kotsar mitmetel kohtadel keskasutuses, tõustes välisministeeriumi konsulaarbüroo juhatajaks. Selleslt kohalt määrati ta E. V. saatkonda Helsingis I sekretäriks-konsuliks.

1944 saabus ta koos perekonnaga põgenikuna Rootsi, kus töötas kuni puhkepalgale minemiseni ühes suuremas raamatuäris Uppsalas. Selle kõrval oli ta pidevalt osavõtja eesti organisatsioonide tööst. Veebruaris 1976 asus ta Londoni, tööle E. V. esinduse juurde. Mõne kuu eest sõitis ta sealt tervislikel põhjustel Rootsi, kus elas edasi ta perekond. Seal raskenes haigus, kuni lõpuks avastati vähk. Kaks päeva enne surma tegi kadunu läbi veel operatsiooni.

Aasta esimesed talgud Kotkajärvel

Laupäeval, 7. mail korraldas gaidlipkond Põhjala Tütred selle aasta esimesed töötalgud Kotkajärvel. Tööde jagamiseks, toitlustamiseks ning üldise tegevuse organiseerimiseks oli keskpunktiks lipkonna metsakodu Järvetare. Kohal oli üle kolmekümne inimese — suuremal hulgal tüdrukute isasid, lipkonna noori ning mitte nii noori. Ilm oli päikesepaisteline ning musti kärbseid oli üllatavalt vähe.

Käesoleva suve suurlaagri „Kotkajärve 77" eeltöödena ehitati metsakirikule uus rist ja altar, korraldati suurlõkke väljaku treppe, puhastati gaidide laagriplatse ning lõkkeväljakut, parandati telgipõrandaid, ehitati Säästesillale käsipuu ning prooviti latriine sääse- ja kärbsekindlaks teha. Langetati kuivanud puid Järvetare ümbruses ning suurlõkke väljakul, saades suuremal hulgal küttematerjali Järvetarele ja saunale.

Järvetare ümbrus riisuti nii puhtaks, et üks isa arvas heaks mainida: „Varsti jäta saapad tuppa, et saaksid õue minna." Värvi pandi sinna, kus oli vaja ning õues valati nurgapostid lootusega, et suvel ilmuks nende peale rõdu.

Lõbusa päeva ning tehtud töö eest tänab lipkond kõiki osavõtjaid.

Järelhüüe kol. Alfons Rebasele

Saksa sõdurite kalendris „Deutsches Soldatenjahrbuch 1977" ilmus pikem järelhüüe möödunud aastal Saksamaal surnud kol. Alfons Rebasele, kellele oli annetatud tema sõjaliste teenete eest Teises maailmasõjas kõrge aumärk — Rüütlirist tammelehtedega. Artiklis antakse üksikasjaliselt edasi kol. Rebase elukäik ja sõjaväeline karjäär ning kirjeldatakse tähtsamaid lahinguid, kus kol. Rebane võitles oma eestlastest üksustega. Artiklis mainitakse kiitvalt ka eesti sõdureid ning tuuakse esile nende vaprust ja eeskujulikku võitlusvaimu.

Kuus esikohta Piret Kreemile

Laup., 7. mail toimusid Torontos Trinity ujulas pingelised ja hea tasemega 14-ne Recreation Centre vahelised ujumisfinaalid, millest üle 300 ujuja osa võttis, nende seas hulk mitmest rahvusest koolide tippujujaid. Võisteldi 60-el alal, millest Elizabeth Rec. Centre pr. Kreem'i üldtreenimisel võitis kõige rohkem esikohti, kuid tuli punktidega napilt teiseks Beaches Rec. Centre järele, võites aga nädal tagasi Team Championshipi.

Eestlastest ujus 17 ja üle klassis Piret Kreem 6 kuldmedalit — 50 jardi vabalt, 100 vabalt, 100 selili, 100 rinnuli (city record), 50 liblik (rekord), 100 eristiilides (rekord) ja hõbemedal teateujumisel.

Võistlesid veel Molly Parum ja Allan Piil.

Võitjad said nägusad City Hall'iga kuld-, hõbe- ja pronksmedalid ning võistlejad, kohtunikud ja publik läksid peale 4. tunnilist võistlust koju rahuldustundega, et pikk talvine töö on edukalt jäetud selja taha.

Kohtunikeks olid mitmed Ontario järve ületanud ujujad.

*

Raimond Entmaa ujub Windsori ülikoolimeeskonnas, olles hiljuti saavutanud oma parimad ajad 100 m. vabalt, 200 m. vabalt ja 200 m. eristiilides.

„Säilitage oma karusnahkesemed"

OTSUSTAGE NÜÜD!

Andke oma kallihinnalistele karusnahkesemetele puhkust. Lubage, et hoiame teie kasukat kuumadel suvekuudel täieliku kindlustusega hoiuruumis.

Kaitske oma karusnahku puhastamise ja glasuurimisega, sest see elustab nahka ja toob tagasi selle loomuliku läike.

Paranduste ja ümbertegemiste puhul saate meilt ekspertliku teenimise ja nõuande.

FINN FURS
5931 YONGE ST.
WILLOWDALE

FURS BY FINN
191 EGLINTON EAST
TORONTO

TASUTA VIIMINE JA TOOMINE

225-0801
488-1701

The Finnish Place

5463 Yonge St. Willowdale Tel. 222-7575
(Finchi lähedal)

SUUR VALIK KINKEESEMEID: mitmesugust soome klaasi, laudlinu, saunatarbeid
EHTEASJU ja palju muud
SOBIVAID LEERI-, PULMA- ja muude tähtpäevade kinke
Skandinaavia delikatessid, soome pagarisaadused.

Avatud: esmasp., teisip., kolmap. 9—6, neljap., reedel 9—8, laup. 9—3. Pärast 23. maid esmaspäeviti suletud

---

LEE FURS võtab suveks karusnahkesemeid külmutusruumi hoiule
Tasuta toomine ja viimine

LEE FURS

707 Mt. Pleasant Rd., Toronto, Canada M4S 2N4
Telefon 483-6851
Omanik L. LEE

LINHOLM LIMITED • REALTOR

EESTI KINNISVARA OSTU-MÜÜGI FIRMA

Toronto piirkonnas eestlastele abiks juba aastast 1954. Meie pikaajaline praktika ja sõbralik teenimine on teie huvide parimaks kaitseks. Kohest teenimist hr. Linholm'ilt telefonil 486-7752, õhtuti helistada 489-9932.
PIDEV NÕUDMINE ELUMAJU MÜÜGIKS SAADA!

H. KIVI
INCOME TAX & INVESTMENT CONSULTANT
TEL. 759-3588
50 MUNSON CR. SCARBORO, ONT.

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN

281 DANFORTH AVE. TEL. 463-3331

Soome pagarisaadused — kardemonisaiad, struudelid, soome tordid, küpsised. Lihapirukad.

Soome rukkileib

EUROOPAMAITSELISED JUUSTUD, KALAKONSERVID, DELIKATESSID

Äri on avatud: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4. Esmasp. suletud.

Hillside Bakery and Delicatessen

2851 LAWRENCE AVENUE E. Tel. 261-2238
(Hillside Plaza, Brimley nurgal)
Omanik Ake Saarinen

Värsked saadused iga päev —
Kõik delikatessid saate meilt

Äri avatud: teisip., kolmap. ja neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4. Esmasp. suletud.

Veetke oma suvepuhkus päikesepaistelises Floridas, Ft. Lauderdale'is

Saltaire Apartments motellis

Alates 1. maist soodsad suvehinnad.

Lastega perekonnad teretulemast. ● Mõneminutiline jalutuskäik ookeani randa, äridesse ja ööklubidesse. ● Motellis õhujahutus ja ujumisbassein.

Saltaire Apartments, 2831 Wistamar Street, Ft. Lauderdale, Florida, 33304. Tel. 565-7073 või 566-9397.

Omanik O. RIISMA

Korporatsioon Fraternitas Estica Toronto koondise pere koos külalistega Toronto Eesti Majas toimunud aktusel. Foto: J Kreilis

Korp! Fraternitas Estica juubel Torontos

9. juunil 70. aastaseks saanud Eesti pinnal loodud esimene eesti korporatsioon Fraternitas Estica pühitses möödunud nädalavahetusel kogu vabas maailmas aktustega ja pidustustega oma suurt juubelit. Pidustuste üheks tähtsamaks tsentrumiks kujunes Toronto, kus asub üks suuremaid ja tugevamaid Fraternitas Estica koondisi, mis hõlmab liikmeid ka ümberkaudsetest väiksematest keskustest — Hamiltonist, Ottawast ja Kingstonist. Torontosse oli saabunud peolisi ka kaugematest Kanada ja Ühendriikide keskustest — Detroidist, Baltimore'ist ja Montrealist.

Aastapäeva tähistamine algas neljapäeval, 5. mail õhtul piduliku jumalateenistusega Toronto Vana-Andrese kirikus, kus teenisid koguduse õpetaja A. Taul ja Chicagost kohale sõitnud Fraternitas Estica vilistlane õp. E. Pähn.

Kirikusse saabus suurel arvul Fraternitas Estica ja teiste akadeemiliste organisatsioonide liikmeid, kes elasid kaasa haaravale teenistusele, mille kestel kirikus oli frakkides auvalve saatel Fraternitas Estica sini-roheline-valge lipp.

Õpetaja E. Pähn oma veenvas ja tüsedakoelises jutluses võrdles meie rahva saatust iisraeli rahva saatusega ning toonitas, et lõpuks saabub siiski aeg kus vaim võidab võimu. Jumalateenistust kaunistas soololauluga Frat. Estica vilistlane bariton A. Kittask, keda saatsis orelil J. Kivik.

Pärast jumalateenistust oli kiriku suures saalis koos külalistega ühine kohvi.

Reedel, 6. mail toimus hotell Toronto ballisaalis perekonnaõhtu. Esinduslik ja heast tujust küllastatud peoõhtu oli rõõmustaval kombel kokku toonud eriti rohkel arvul noorema generatsiooni esindajaid.

Juubeli kesksemaks sündmuseks kujunes pidulik aktus, mis toimus möödunud laupäeval Toronto Eesti Maja suures saalis, kuhu oli kogunenud arvukas Fraternitas Estica liikmete ja külaliste pere.

Põlevate küünalde säras juhatuse laua taha asusid esimees vil! J. Pahapill, abiesimees ksv! P. Heinsar ja kirjatoimetaja ksv! O. Müllerbeck. Juhatuse laua kõrvale jäi auvalves Frat. Estica lipp. Pärast seda kui külalisi oli tervitanud esimees vil! J. Pahapill ja koosolejailt oli kõlanud ühine „Gaudeaumus", asus avakõneks kõnetooli Toronto ülikoolis õppiv ksv! O. Müllerbeck, kes andis huvitava, hästikoostatud ja põhjaliku analüüsi eesti korporatsioonide tekkimisest ja nende tegevuse põhialustest ning filosoofilistest kandetaladest. Järgmisest kõnest lahutas koosolejaid bariton vil! Avo Kittask soololauluga J. Kiviku klaverisaatel. Järgnes pikem teadusliku sisuga aktusekõne vil! dr. A. Voitk'ilt, millega kõneleja andis klassikalise näite, kuidas ladusa kõnetehnikaga ning aine sobiva käsitusega võib sellisest kuivast ainestikust nagu seda on kilpnäärme tegevus, kujundada haarava ja köitva ettekande.

Korporatsioon Fraternitas Estica Toronto Koondise juhatus. Keskel esimees vil! J. Pahapill, vasakul abiesimees ksv! P. Heinsar, paremal kirjatoimetaja ksv! O. Müllerbeck.

Foto: J. Kreilis

Pärast reb! C. Pahapilli klaveripala järgnesid tervitused koos kinkide üleandmisega. Eesti Korporatsioonide Liidu poolt tervitas korp! Ugala senior R. Pajo, läti korp! Lettonia poolt I. Alksins, kõigi naiskorporatsioonide poolt korp! Indla esimees Eva Ollino, korp! Saikala poolt esimees I. Heinmaa ja Eesti Üliõpilaste Seltsi poolt esimees J. Kivik.

Peale selle oli saabunud kirjalikke tervitusi teistelt korporatsioonidelt ja seltsidelt ning auvilistlaselt E. Hansson'ilt Vancouverist.

Telegrammid kandis ette ladusalt aktuse teadustaja osa täitnud ksv! P. Aruvald.

Kinkide ja soojade tervitussõnade eest tänas oma lõppsõnas vil! E. Soomet, mille järele ühine Eesti hümni kuulutas aktuse lõppu.

Pidustused jatkusid laupäeval piduliku koosoleku ja rõõmsa vennastuspeoga Tartu College'is ning pühapäeva hommikul toimus samas veel ühine kokkutulek, mis kujunes ühtlasi jumalagajätuks kaugemalt saabunutega.

Teadusliku Seltsi aastakoosolek

STOKHOLM (EPL) — Eesti Teadusliku Seltsi Rootsis aastaüldkoosolekul oli huvitav ettekanne dr. phil. A. Soomilt XVII. sajandi Virumaa mõisate ja maarahva elus-olust. Ettekande luges autori haiguse tõttu ette ajaloolane Jakob Koit.

Koosolekul valiti üksmeelselt Seltsi auliikmeiks prof. Gustav Ränk ja fil. lic. Jakob Koit.

Aruanded näitasid liikmeskonna tagasihoidlikku juurdekasvu, tegevuse kindlat jätkumist ja lähemas perspektiivis rahuldavat majanduslikku olukorda — tänu eriti toetajate heatahtlikkusele. Esile tõsteti siiski, et senised esialgsed lahendused ruumide küsimustele ei ole rahuldavad.

VII aastaraamat läheb arvatavasti trükki sügispoolaastal. Tegevuskavasse võeti muuhulgas veel plaanid sidemete parandamiseks teiste eesti ja balti teaduslike organisatsioonidega. Eesti Keskraamatukogu ja Arhiivi kogude täiendamiseks ka ostudega ja liikmekskonna energiliseks suurendamiseks.

Esimeheks valiti tagasi prof. Air.o Käärik. Juhatusse valiti uutena õigusteadlane Martinson, tekn. dr. Pütsep ja fil. lic Vallas.

Ka USA-s tulevad kilomeetrid

Kiirusetähised föderaalteedel asendatakse tuleval aastal meetrimõõdustikuga. Näit. sildi asemel (kiiruse ülemmäär) 40 mph pannakse välja silt 64 kph. Ka sildadele asetatakse läbipääsu kõrguse mõõdud meetrites. Paljudes osariikides on juba kauguste märkimised meetrites ja miilides.

Uute siltide väljapanemine algab 1. juulil 1978. 30. septembril 1978 peavad juba kõikjal väljas olema metrimõõdud. Ka autotööstused on hakanud kiirusemõõtjaid valmistama nüüd meetrimõõtudes.

Peetri koguduse leeripäev oli suureks sündmuseks H. Välliku perekonnas kus kolm noort õnnistati täisõiguslikeks koguduse liikmeiks. Pildil vasakult Malle Marie Vällik, Erik Vällik ja Tiina Vällik.

Foto: Vaba Eestlane

Tulimuld 1976

Kuna „Tulimuld" on jäänud meie ainsaks korrapäraselt ilmuvaks perioodiliseks kultuuriajakirjaks, siis peaks tähelepanu selle vastu olema suurem majandusliku toetust kindlustava tellijana ja lugejana, kes mingisuguse kommunikatsiooni eesti kultuurielus selle kaudu säilitavad.

„Tulimulda" peetakse mõnede poolt eesti kultuurielus konservatiivseks ehkki sageli jäetakse see väide põhjendamata. Kas on konservatiivsus seniste kogemuste najal ülesehitatud foorumi säilitamine, sisulise kujunduse vormimine või tähendab see hoopis maailmavaatelist tõekspidamist, pole seni selgitatud, kuigi viimane ei saaks mingit osa täita.

Välise kujunduse juures on „Tulimuld" jätkanud veerandsaja aasta jooksul kindlakskujunenud ilmet otsimata tüpograafilisi uuendusi ja moodsust väljendavat vormi. Senises lihtsas-asjalikus laadis on ajakirjanumbrid olnud meeldivad.

Sisulises osa pole toimetaja seletanud kuivõrd suuri võimalusi on kaasaöö valikul. Aastast kokkuvõtet tehes on see olnud vägagi mitmekülgne. Kui luule on puhtalt ilukirjanduslik, siis ilukirjandusliku proosa osas on olnud ainult üks novell. Memuaare kaks, aga järgneva ilmega. Lisaks üks reisikiri. Just ilukirjanduslikku lühiproosat peaks natuke rohkem ilmuma.

Artikleid on arhitektuurist, kirjandusest ja kirjanikest, spordist, muinasteadusest, psühholoogiast, filosoofiast, ajaloost, kunstist, arhiividest jm. See on vägagi oskuslikult kasutatud ajakirja ruum andes igale teadusharule midagi oma valdkonnast. Võibolla kui eesti teadlased ise katsuksid kaasaaidata võiks seda valikut mõnes osas laiendada.

Hoopis kokkukuivanud on 1976. kriitika osa, on vaadeldud ainult 5—6 raamatut. Just siin tahaks rohkem elavust, vähemalt iga eestikeelne ilmunud raamat peaks leidma ruumi lühemaks retsensiooniks. Ajalehed kaovad kergesti, aga selline heal paberil olev ajakiri on pikaajalise väärtusega, mistõttu muutub vajaduste korral kättesaadavate allikmaterjalide kohaks. Ega retsensioonid ei tarvitse ollagi eriti ulatuslikud, võetagu eeskujuks I. Ivaski toimetusel ilmuv „World Literature Today", milline moodus võimaldaks kriitilist ülevaadet rikastada ja laiendada. Ainsa kultuuriajakirjana on sel ainsa registreerija ja vaatleja kohustused, kus midagi ei saa tegemata ega teiste teha jätta.

Ajakirja rikkaim osa on luule. Seal on ligi kümnelt autorilt ilmunud kokku 59 luuletust. Paras värsikogu norm. Need näitavad meie värsikunsti arengut vahetpidamata muutuvas maailmas.

„Tulimuld" täidab suuri kohustusi meie kultuuri vaatlejana, hindajana ja avaldajana. Kultuurihuvilistel tuleb täita oma kohustus ajakirja vastu tellijaina ja lugejaina.

HO

ARVI KORK

MEHHIKO TEEL

7.

„Aga kui need sandid küllalt kiiresti ei liikunud, toodi mundrimehed ja bulldooserid ja mõned soomusautod — ja lükati onnikohad lagedaks, yes sir! On siis ime, et meid siin kõik vihkavad ... passi peale, ära käi üksi mööda pimedat tänavat, saad kohe tera selga, gringosid siin ei sallita. Niikaua kui sa aga rahva hulgas ringi rändad, taskud peesosid täis, oled austatud külaline ... kui sa aga kuskile üksi jääd ja kellegagi juttu püüad rääkida — vaata ette. Nad ei räägi sinuga, või kui räägivad, siis valetavad sulle näo täis, ja kui sa kuskil teed küsid, juhatavad nad sind meelega valesti ... Tööpäevad teenivad 30 peesot päevas, see on umbes kaks ja pool dollarit, selle eest saad poest kuus pudelit õlut, hotellis muidugi ainult kolm ... Aga ega need tahmanäod õlut ei joo, see maksab liiga palju ... ei, nad villivad oma pulque'd, seda tehakse kaktusemahlast, maksab viis peesot gallon — ära seda proovima hakka, see raisk teeb kõhu lahti, hikk ..."

Niimoodi jutustas mulle sõber Bill McGuinn oma hingehäda. Ta ei kannatanud, härra moodi elada, kui ümberringi kõik nälgisid ja teda vihkasid kui plutokraatlikku kapitalisti.

„Kaua sa siin olid?" küsisin mina.

„Nädal", urises Bill, „aga sellest jatkus. Võibolla oled külmema südamega mees ja kannatad välja, aga minu närv ei pea vastu, loomapraadi ja vähisabasid sisse ajada, ja läbi peegelklaasist akna vaadata, kuidas indiaani naised oma beebidele prügitünnidest toitu otsivad ... Pean end järjest täis kaanima, ainult siis kannatan välja. Tervist!" Ja ta tõstis oma tequilaklaasi minu poole.

„Baarimees", kamandas ta siis, „too veel paar tükki, minule ja mu sõbrale ... Samahästi võin oma viimased peesod siin sirgeks lüüa kui neid Kanadasse tagasi vedama hakata, eks ole?"

Meile toodi uued apelsinimahlaga segatud joogid ja me võtsimegi siis koos seda kaktuse-destillaati. Minu-moka järgi see jook õieti küll ei olnud, aga kui teine oma hingehädas ostab, no siis ... Kui ta neile vaestele nii kangesti kaasa tundis, miks ei annud ta siis need ülejäänud peesod kerjustele?

Nagu mu mõtteid lugedes lausus McGuinn: „Miks ei anna ma need kapitalistlikud seeklid vaestele ja lähe kainelt koju, mõtled sa kindlasti, sõber? Kallis mees, Mehhikos on 58 miljonit inimest, nendest elavad võib olla kaheksa miljonit enam-vähem viisakalt, viiskümmend miljonit aga elavad nagu ussid kaljupragude vahel — jajah, neil on selle jaoks isegi oma sõna — gusano! Gusano on selline väike valge ussike, kes end jäänuste-söömisest elatab — see on nende rahvuslik sümbol. Mehhiko vapil asuvad küll kotkas ja madu — The Eagle and the Serpent — aga päriselt peaks see kandma raisakulli ja ussikest! Just nii! Ja ussikesi on sada korda rohkem kui raisakulle, ja ... sina ja mina ei jõua neid päästa ... ainult nende terviseks võime juua. Saludos amigos!"

Nii jätsingi Kanada mehe McGuinni sinna El Matadori suure baari äärde nukrutsema, võtsin oma serapé jälle õlgadele ja läksin liftiga üles meie magamisruumi poole tagasi. Küllap olin minagi märganud, et Mehhiko on vaene maa, aga eks ole vaestes maades ennegi oldud. Ega see Hispaaniagi mistahes rikas ei olnud, aga kerjuseid polnud seal küll kuskil näha, ega korjanud keegi omale prügitünnidest elatist ka.

„Viska püksid-särgid uuesti selga", kamandas Kiiv, kui meie õhujahutusega kambrisse tagasi jõudsin.

„Misjaoks?"

„Meil tuleb välja minna."

Ise näis ta juba reisivalmis. Oli oma flanell-ülikonna kerge troopilise vastu vahetanud, mis koosnes linastest laiadest pükstest ja suurte pealeõmmeldud taskutega linasest jakist, nii umbes võilille-kollakat värvi. Kingade asemel olid tal sandaalid jalas nagu mulgi, aga Mehhiko-moodi sombrerot ei paistnud tal olevat.

Ma ei hakanud siis ka vaidlema, et kus ja kuhu. Lõin oma eelmisel aastal Hispaaniast toodud sinised madrusepüksid jalga, lahtise kraega valge spordisärgi selga ja sinisest denim-riidest sombrero pähe. Oma meelest nägin rohkem pärismaalase moodi välja kui Kiiv oma linases gringo linnaülikonnas, aga nagu hiljem aru sain, ei pidanud seepärast veel mind keegi mehhikanoks. Olin ilmselt liiga suure kere ja valge verega. Keskmine mehhiklane on väikest kasvu, tume ja tõmmu, lameda näoga, jõhvjuustega ja silmad peas kui kaks musta klaasitükki.

Jätsin mõningad peesod rahakotti, aga reisitshekid ja suuremad rahatähed toppisin Kanada-maalt toodud kingadesse ja lükkasin nad siis voodi alla. Kiiv jälgis mu liigutusi imestunud näoga.

„Kas kallaletungi kardad või? Mina arvasin, et oled kibe politseimees, kes igas olukorras hakkama saab?"

Patsutasin virila naeratusega oma vöökohta.

„Pidin oma julgestusvahendid kõik kodumaale jätma, nagu ehk mäletad? Ja pika machete-noa vastu on palju käsi siiski natuke kõhe. Võibolla peaksid sina ka oma suuremad rahad siia jätma?"

Aga Kiiv oli suureline.

„Päris suuri rahasid mul pole", arvas ta, „ja seda vähest, mis mul on, jõuan ma küll ise kaitsta. Peale selle — mul on väike julgestusvahend ka." Ja ta tõi kuue küljetaskust välja — pika liigendnoa!

„Kas sul nuga pole?" küsis ta.

Raputasin pead. Olin isegi oma taskunoa maha jätnud.

„Siis peame sulle esimesel võimalusel ühe ostma", arvas Kiiv, „sest tulirelvad on Mehhikos keelatud, aga igat sorti noad on lubatud. Uurisin selle välja juba enne tulemist — igaüks näib siin kandvat mingi sorti tera. Nii et ega meiegi sitemad pruugi olla."

Nojah, see võis ju olla. Isiklikult pole ma kunagi suuremat asi noavõitleja olnud. Tuliriist juba, see on teisem asi.

Siis läksime, Kiiv ees nagu tatsuv noor karu, käed taskus, õlad edasi-tagasi kõikumas, mina silmalt järgi kui vana Hispaaniamaa husaar, sinistes lehvivates pükstes ja denim-riidest sombreros, valkjad juuksed äsjasest ujumisest poolturris.

Allkorral küsisime senor Puta'lt takso järgi, aga see raputas pead. Kahju küll, härrad gringod, aga praegu pole ühtegi käepärast. Minge siit mööda mäekülge alla, kui peatänavale jõuate leiate kindlasti mõne. Meie taksodel pole raadiosid, nad ristlevad niisama oma käe ja tahtmise peal, kus juhtub.

Siis läksimegi. Väljas oli nüüd juba kottpime. Kitsas tänav, mis hotelli tagant mööda keerles ja mäekülge pidi alla viis, oli halvasti valgustatud. Siin-seal välgatas tulesid adobe-müüride takka. Mõned tee-äärsed hooned paistsid päris viisakad villad olevat, teised jälle olid röötsakil puukuuri-sarnased ehitused, kust küünlatuli läbi bambusmattidest ukseavause välja vilkus. Küllap tuleb varsti sõjavägi ja peksab ka need hütid siin lamedaks, mõtlesin, McGuinni juttu meelde tuletades. Siis kui mõnda uut hotelli hakatakse ehitama. Indukad võivad ulgudes metsa ja mägedesse tagasi minna, kui nad tahavad.

Tee ääres paistis üks suuremat sorti ehitus silma, vist mingi suurkaubamaja. Selle aknad olid elektrituledest valgustatud ja kandsid raudvõresid. Igat liiki pudeleid oli siin reas, nii rummi, tequilat kui ka igasuguseid välismaa viski-sorte. Peatusime ja jäime neid pudeliridu ligemalt silmitsema, aga siis astus väravakaare alt välja üks tumedanäoline khaki-vormis tüüp, nokkmüts otsaesisele tõmmatud ja suur revolver põiki üle kõhu rippumas.

„Que pasa?" tahtis too tüüp teada. Et mis on juhtumas? Aga enne kui jõudsime vastata, kaalus ta meid ja leidis meid kerged olevat.

„Gringos!" ütles ta ja see kõlas kui tõeline välja-siilitatud sõimusõna. Ja siis viipas ta meid pöidlaga mööda tänavat edasi.

„Arriba, arriba!" ütles ise suunurgast ja läks oma väravakaare poole tagasi. Nagu silmanurgast nägin, oli tal seal mingisugune tugitooli moodi iste üles seatud.

„Mida ta tahab?" hämmeldus Kiiv.

„Tahab, et me jalga laseksime, kallis kamraad ... ilmselt on ta mõnda tähtsamat sorti ülem-öövaht ja ta ei taha et me oma himutsevaid pilke tema pudelitele heidame."

„Sa mõtled, ta valvab seda kohta siin?"

„Arvatavasti — et keegi telliskivi aknasse ei heidaks ja raudtrellidest hoolimata endale korvitäit tequila-pudeleid kaasa ei kraabiks."

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ADO PARK, LL.B.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. EM. 3-4451
Õhtuti HI. 7-2017 või 929-3425

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
725 Don Mills Rd. Suite 402
Don Mills, Ontario
483-6308, 429-4944

S. BROGOWSKI, O.D.
OPTIK
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

Teen igasuguseid
MAALRITÖID
seest ja väljast,
tapeedid ja „Vinyl".
Üle 20 a. kogemused.
Tel. 769-8038

WORLD famous Pianos
Hea klaver on
eluaegne investeering!
Suur valik tanduva
hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Saadaval kõik muusika
instrumendid.
REMENY
HOUSE OF MUSIC LTD.
553 Queen St. West
Toronto, tel. 363-1966

Spordiuudiseid Eestist

Kiievisse õpinguid jätkama läinud pärnulane Jüri Tamm omandab praegu vasaraheitekunsti koos olümpiavõitja Juri Sedõhhiga. Mõlemaid juhendab Müncheni mängude võitja Anatoli Bondartshuk. Lühikese ajaga on J. Tamm teinud läbi tõhusa arengu. Äsja heitis ta vasarat juba 68.50, mis on 82 sm kaugemale kehtivast Eesti rekordist.

Mälestustahvlite rohkus Elvas

Eestis ilmunud broshüüris „Tartu rajoon" kirjutatakse Elva kohta, et selles Tartu-lähedases suvituskohas viibib iga aasta puhkusel mitu tuhat leningradlast, moskvalast ja tartlast. Alalisi elanikke olevat Elvas 6000, uued linnaosad on kerkinud Arbimäel, Moonusel, Mahlamäel, Kulbilohus, Peedul ja Peedumäel.

Linnas on ka mitmed Tartu ettevõtete tsehhid (vabrikute osakonnad). Kohapealsetest asutustest on suurimad Elva Metsamajandi ja Elva Tarbijate Kooperatiivi ettevõtted.

Elvas on rohkesti mälestusmärke tuntud eestlastele ja ka venelastele, kes Elvas elanud. Jaanuaris 1970 avati mälestustahvel elamul, milles elas ärkamisaja luuletaja Ado Reinvald 1904—1910. Maja asub Tombi tn.

Aino Kalda elukohaks Elvas oli peamiselt hotell „Elva", mis nüüd on muudetud internaadiks. See asub Heidemanni 44. Selles majas on A. Kallas kirjutanud Koidula elu käsitleva „Tähelennu". Hoonel asetati A. Kalda mälestamiseks tahvel 1964. a.

Pioneeri tän. 9 asetati mälestustahvel hoonele, kus elas 1895—1918 Tartu ülikooli farmaatsia professor Ivan Kondakov.

Vilde tän. 4 asuvas hoones elas kirjanik Jaan Kärner. Ka siin on nüüd mälestustahvel. Samuti asetati jaanuaris 1970 mälestustahvel Heidemanni tän. 5 asuvale majale, kus elas helilooja Eduard Oja.

Ajakirjanik-kirjanik Richard Janno elas Jaan Kärneri tän. 18, kus ta ka suri. Jaanuaris 1970 avati sellel majal mälestustahvel. Mälestustahvel on pandud veel kunstnik Eduard Kutsarile (1902—1970), kes elas J. Kärneri tän. 4. Tema kodus asub ateljeemuuseum.

Näitleja Leopold Hansen (1879—1964) ehitas ise maja. Selles asub nüüd tema nime kandev majamuuseum. Näitekirjanik Hugo Raudsepale, kes suri venelaste vangistuses, pole Elvas mälestustahvlit avatud, kuigi ta elas seal pikki aastaid.

Elva metsakalmistu on Eesti kaunimaid. Siin on püstitatud mälestussammas Jaan Kärnerile. Leopold Hansen ehitas oma hauakabeli oma eluajal ise.

Elva linnast 3 kilomeetrit eemal on püstitatud Elva-Tamsa tankilahingu mälestuskivi. Et takistada Tartu vallutamist, ründasid sakslased Elvast Uuta ja Tamsa külade suunas venelasi. Nõukogude teostes üteldakse, et see olnud raskem tankilahing Eesti vallutamisoperatsioonide kestel. Lahingu tulemusena hävis pool Elva linna ja Tamsa küla, mis tänapäeval olevat taastatud. Venelased vallutasid Elva 25. augustil 1944. Lahingus olevat hävitatud 24 saksa tanki ja langenud 1200 saksa sõdurit.

Venelaste kaotusi ei mainita. Üteldakse ainult, et lahingus langes vene komandör kindralmajor Potapov. Küla lähedal Mügramäe nõlval paikneb tundmatu sõduri haud memoraalplaadiga ja selle lähedal kindral Potapovi mälestussammas.

EPL

Kuldpulmad Thirlmeres

Thirlmere Eesti Majas peeti 23. aprillil abielupaar Falkenbergide kuldpulmi. Vanematele üllatuseks olid nende pojad Wally ja Uno teinud ettevalmistused ja kutsunud küllla üle viiekümne sõbra. Rohuteadlane Jaan Falkenberg on sündinud 1889. a. Valgamaal Unikülas taluperemehe üheksanda lapsena. Pärast õpinguid oli ta mitmel pool tööl Venemaal, kuid tuli pärast sõda kodumaale tagasi ja omandas Tartu ülikoolis rohuteadlase kutse. Omandas Tõstamaal, Koognas ja Pärnus oma apteegid, selle kõrval omas Pärnus kalalaeva, eksporteerides angerjaid Euroopasse.

Olles oma kodu ja tuleviku kindlustanud, läks ta veel kord Tartu ja tõi sealt sinisilmalise, pikkade heledate patsidega tütarlapse Olga Lepiku omale abikaasaks, milline kooselu on kestnud poolsada aastat.

Sydneysse saabumisel on J. Falkenberg töötanud mitmel alal, kuni lõpetas oma tööaja keemikuna. Et pensionäriaega huvitavamaks muuta, ostsid nad Thirlmeresse suure viljapuu aia.

FINNCHARTER LENNUD 1977

Helsingi on hea lennuväli Skandinaavias ja võimaldab suurepäraseid võimalusi naabermaades rändamiseks!

HINNAD ALATES $449.00

	LAHKUMINE	SAABUMINE	KESTVUS	VIIMANE RESERVATSIOONI PÄEV	HIND
TORONTOST	21. JUUNI	21. JUULI	30 PÄEVA	TÄIS	$449.00
	6. JUULI	4. AUGUST	29 PÄEVA	6. MAI	$449.00
	20. JUULI	10. AUGUST	21 PÄEVA	20. MAI	$449.00
	10. AUGUST	31. AUGUST	21 PÄEVA	10. JUUNI	$449.00
VANCOUVERIST	8. JUUNI	26. JUULI	48 PÄEVA	7. APRILL	$469.00
	7. JUULI	3. AUGUST	27 PÄEVA	6. MAI	$510.00

TINGIMUSED:

- Torontost sõita soovijail tuleb lennupileti reserveerimisel maksta sisse $50.00, Vancouverist sõita soovijail $60.00. Sõidust loobumisel ei maksta seda summat tagasi.
- Koha reserveerimine teha vähemalt 60 päeva enne sõitu ja lõpposa hinnast maksta vähemalt 45 päeva enne sõitu.
- Sõidukavatsusest loobumisel vähem kui 45 päeva enne ärasõitu reservatsiooni sissemaksu ei tagastata. Loobumisel 45—35 päeva enne ärasõitu peetakse samuti reservatsioon sissemaks, juhul kui asendatakse teise reisijaga. Muul juhul peetakse kinni kogu pileti hind.
- Sülelaste (alla 2 aasta) piletihind on 10% vastavast täiskasvanute hinnast.
- Laste (2—11 a.) piletihind on $25.— odavam täiskasvanu piletihinnast.
- Pileti hind ei sisalda Kanada õhusõidumaksu, $8.00, mis tuleb maksta eraldi. Sülelaste pileteilt ei tule seda maksu maksta.
- Kõik lennud tehakse Finnair'i või Kar-Air'i DC-8 lennukeil.
- Kõik lennud on Kanada Õhuvalitsuse poolt heaks kiidetud.

RESERVEERIGE ENDILE KOHAD VÕTTES ÜHENDUST MÕNE MEIE JÄRGMISE ESINDAJAGA

FINNCHARTER

Tel. (416) 362-2323

RESERVEERIGE MEIE KAUDU KÕIKIDELE ÜLALPOOL MAINITUD LENDUDELE!

HELISTAGE **KOHO TRAVEL** TELEFON (416) 485-9437 või AINO KAING, 757-5080

191 Eglinton Ave. E. Toronto, Ontario M4P 1K1

KORRALDAME HOTELLIDE RESERVATSIOONE, AUTODE RENTIMIST, RINGSÕITE (SIGHT-SEEING TOURS)
Ontario Provintsivalitsuse poolt loaga varustatud.
Litsentsi nr. 1141985.

SEDA KÕIKE ON VÕIMALIK RESERVEERIDA AINULT ÜHE TELEFONIKÕNEGA.

Tehke reservatsioonid ülalnimetatud lendudele otse meilt

TORONTON SUOMALAINEN OSUUSPANKKI
TORONTO SOOME ÜHISPANK
Telefon 486-1533

TASUTA LENNUKOTT IGALE, KES TEEB OMA RESERVATSIOONI MEIE KAUDU

Reisibüroo registreerimisnumber 1312993
191 Eglinton Ave. East, Toronto M4P 1K1

Toimetusele saadetud kirjandus

VARRAK nr. 4 — 1977. Inglise keelelise piirkonna eestlaste lugejakirjade kuukiri toob oma aprillikuu numbris E. Saage ingliskeelse kirjutise „Kalevipoeg", Th. Talvak „Nõukogude Liidu koloniseerimise plaanid nurjuvad!", H. Riga „Maailma uus ristisõda?", Estonian Democratic Union in Canada märgikiri UN-ile, BATUN'i uudiseid, „Kiri unustatud sõdurile", E. Aaviku „Olionismi seminar I", H. Lestal „Quebeci valimised", „Leierkast ja ahvitants", O. Laamanni menuaarid „Eestlased Krimmis", nende vahel mosaiik, nalju, ristcõna, kommentaare ja toimetusele saadetud trükiseid.

TULIMULD nr. 4 — 1977. Sisus: K. Lepik „Luuletusi", A. Rannit „Asta Willmanni lugedes", B. Kangro „Luuletusi", K. Rumor „Viimased vanglad", H. Rebas „Rootsi infiltratsioon ja kaubandus Eestis 15. sajandil", H. Oja „Luuletusi", A. Taska „Sini-must-valge lipu materjalist, vastupidavusest ja värvitoonist", P. H. Reets „Ühest luuletusest", M. E. Päss „Prof. Johann Köler eesti rahvuspoliitilise ideoloogina", A. Vihalemm „Kaksteistkümmend sündinud lugu", E. Reining „Värvikülline mosaiik" ja toimetusele saadetud kirjandust.

Noortel tuleb . . .

(Algus lk. 2)

Noored, hoidke neid kontakte ning sõprussidemeid, mis te siit olete saanud ja ma olen kindel, et teie töö ja tegevus aina kestab. Kasutage võimalusi, et osavõtta ka eestlaste ülemaailmseist suur-üritustest, sest nendelt saate uusi tutvusi, uusi ideesid ning hoogu ja jõudu edaspidiseks tegevuseks. Loodan, et teist ka mitmed saavad osavõtta eestlaste õppepäevadest Trent ülikoolis käesoleval kuul. Noored, teie peate nüüd näitama, et olete valmis ja suutelised üle võtma oma kohustusi kui vajalikuks osutub.

Ees seisab Noorte Aasta, mis võeti resolutsioonina vastu Eesti Rahvuskongressi poolt Baltimores. Kahjuks ei ole selgunud kes on selle ürituse organiseerija ja koordinaator.

Usun, et selle aasta mõte peaks olema koondada ja koguda kõiki eesti noori eesti ühiskonna juurde s.t. tõmmata kaasa ja säästa neid eestlusele. Peame tutvustama oma maad ja rahvast ka teistele rahvastele.

Lõpuks soovitaksin teile kõigile külma, selget pead ja sooja südant — külma mõistust, et suuta arutada ja lahendada kõiki lahendamata tunduvaid probleeme, milleks tuleb leida aega. Aga ka suurt südamesoojust, et edasi armastada isamaad ja hästi suhtuda kaasmaalastesse.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 12. mail 1977 — Thursday, May 12, 1977

KIREV MAAILM

LONDON — Kui Jeesus tuleks tagasi maapeale, nagu pühakirjas ennustatakse, ta võiks kohe saada 44.000-dollarilise summa omanikuks. Londoni kooliõpetaja Ernest Digweed, kes suri läinud aastal, oli teinud testamendi, milles kogu oma varanduse eelmärgitud summa suuruses pärandas Jeesusele. Kuna ajaloos on küllalt esinenud Vale-Kristusi, on tal tingimuseks, et teatav usumeeste komisjon Jeesuse isiku enne kindlaks teeks.

NEW YORK — Kurjategijate kaitseks on nüüd olemas helilindid koera haukumisega, mis hakkavad tööle, kui vägivaldselt murtakse lahti uks või aken. On ka helilinte, mis automaataparaadil hakkavad tööle iga 2—4 tunni järele ja annavad edasi kõva jutuvadinat või isegi politseihüüdeid. Neid kasutatakse kodust äraolemise korral. Naistele, kes tihti langevad roppude telefonikõnede ohvriks, on erilised viled, mis hakkavad nupule vajutamisel tööle ning võib teises telefonitoru otsas kõneleja ajutiseks kurdiks muuta.

BANDUNG — Taskuvaraste konverents peeti Bandungis, Indoneesias. Konverentsil, millest võtsid osa taskuvargad peagu kõikidest Aasia maadest, arutati „strateegiat ja taktikat" eriti turistide paljaksvarastamise alal. Ka oli kõne all rahvusvaheliste reisitshekkide realiseerimiseks vastavate allkirjavõltsijate bürood abil.

NEW YORK — Miljonilise hiigelkraana ehitas Põhja-Karoliina sadamavalitsus Morehead City sadamasse, avastades varsti seejärele, et sadamakanal oli liiga väike ega võimalda kaubalaevadel kraana juurde sõita.

LOS ANGELES — Los Angeleses algas salakuulamisprotsess, kus süüalusteks on 24-a. Christopher Boyce, kes olles keskluureagentuurile (CIA) sala-aparaate valmistavas firma teenistuses, müüs N. Vene vastuluurele tuhandeid CIA salajasi dokumente.

LOS ANGELES — Kalifornia elanik David Rufkin avaldas ajalehtedes kuulutuse palgasõdurite otsimiseks Zaires toimuvas sõjategevuses ja on juba saanud värvata mehi, kes saadetakse Aafrikasse tasu eest võitlema sissetungijate vastu.

WASHINGTON — George Washington oli ainus USA president, kes teretamisel ei andnud kellelegi kätt. Washington arvas, et käeraputamine ei ole Ühendriikide presidendile väärikas. Teretamisel ta vaid õige kergelt nikutas pead.

GLASGOW — Mary Gale ei võinud uskuda oma silmi kui ta läks välja oma eeslinna aeda ja leidis, et see oli kadunud. Päev enne see oli olnud oma ilusamas seisundis kus kevadlilled olid täies õites. Nüüd oli ainult segatud mullapind järgi kuna vargad olid viinud kõik lilled ja isegi kivitaimla kivid.

NEW YORK — Igavaid partiysid on võimalik nüüd Los Angeleleses, Chicagos, New Yorgis ja mujal suuremates keskustes elustada palgatud peokülaliste abil. Nende vahendajaks on ettevõte nimega „Jack Farrell's Party People". Umbes 300—400 dollariga võite palgata terve „seltskonna" peolõbustajaid: kohmaka, kuid seksika toatüdruku, „purjus" majateenri, paar külalist, kes jäävad diivanile või kuskile nurka magama ning „topless" või „bottomless" naisbartenderi.

NEW YORK — Mitmel pool New Yorgi parkides hakati maha lõhkuma hooneid, mille korrashoid on muutunud võimatuks, kuna vandaalid neid alatasa purustavad. Parkidevalitsuse ülem M. Lang ütles, et esialgul lammutatakse 10— 11 hoonet.

Toronto Eesti Keskkooli XI lend

Esimene rida vasakult paremale: Anneli Järvel, Ena Meriorg, Tiina Tamm, Aimi Ilves, Ava Kiilaspea, Lea Vares. Teine rida: Eda Ader, Leena Vaikla, Ingrid Birk, Ann Aug, Susan Silma, Ene Tõmbak. Kolmas rida: Epp Ots, Linda Kukk, Aili Kivi, Tiina Toop, Ingrid Piil, Linda Turu. Neljas rida: Ellen Heine, Ingrid Sepp, Kristiina Meipoom, Triina Mölder, Tiina Pajos, Helle Ehvert. Viies rida: Tiiu Vaikla, Indrek Koop, Mihkel Tombak, Robert Kivi, Robert Wessmann, Mark Saar. Kuues rida: Tormi Jõgeda, Toomas Raja, Mark Kass, Mark Kann. Foto: J. Kreilis

Euroopa riikide saadikud välisministri juures

Välisminister Cyrus Vance korraldas möödunud nädala neljapäeval vastuvõtu välisministeeriumis Euroopa riikide USA-s akrediteeritud esindajate auks. Kutsutute seas oli ka E. V. esindaja USA-s Ernst Jaakson.

Vastuvõtt oli välisminister C. Vancel esimene tema kabineti liikmeks olemise ajal ja oli mõeldud ministri lähemaks tutvumiseks saadikutega. Minister tervitas igat esindajat ja vestles nendega. Kõneluses E. Jaaksoniga märkis viimane eestlaste suurt huvi just inimõiguste küsimuste ülestõstmise vastu. Vestluses nimetas C. Vance E. Jaaksonile, et ta sellel teemal esineb just ettekandega Georgia osariigi ülikoolis. E. Jaaksonil oli vastuvõtul kõnelusi ka mitme teise riigi esindajaga, muuseas ka Saksa suursaadikuga.

Vastuvõtul viibisid ka teiste Balti vabariikide esindajad.

Suur toetus Eesti Lasteaiale Stokholmis

STOKHOLM (EPL) — Stokholmi Eesti Lasteaed kippus jääma raskesse majanduslikku olukorda seoses üleminekuga riiklikult toetuselt kommunaalsele. Äsja avaldatud omavalitsuse toetust saavate eramängukoolide nimestikus puudus nimelt Eesti Lasteaed, kuigi selle tegevus oli kohaldatud toetuse saamise nõuetele täies ulatuses.

Selgus, et Socialstyrelsenist oli avaldus eksituse tõttu jäänud edasi saatmata.

Viga on nüüd parandatud ja kommuuni poolel põhimõtteline otsus tehtud, et Eesti lasteaed saab 1 koha eest toetust a 10.000 krooni kohalt aastas, seega kokku 150.000 krooni (ca $40.000.—). Toetus kindlustab seega eesti lasteaia edasitegutsemise. Varasem Socialstyrelseni toetus Eesti Lasteaiale oli 120.000 krooni.

Lühiteateid nõukogude argielust

TALLINNA LIIKLUSÕNNETUSED

Tallinnas on erakordselt rohkesti liiklusõnnetusi. Ühes hiljutises Õhtulehes linna autoinspektsioon teatab, et ühelainsal päeval oli linnas 18 liiklusõnnetust, mis Tallinna kohta on üsna suur arv. Torkab silma, et asjaosalised on suures osas vene nimega isikud. „Õhtuleht" kirjutab:

„Vabariikliku Haigla reanimatsiooniosakonda (keerulise nimega asutus, mis tähendab kainestamisosakonda) toodi esmaspäeval Mustamäe tee Tammsaare trollipeatuse juurest tundmatu purjus mees, kes sai sõiduteed ületades taksolt löögi ning üliraskelt vigastada.

Taksopargi lukksepp Vladimir Kurjes toimetati murtud sääreluudega Endla-Koidu ristmiku lähedalt haiglasse. Temale sõitis otsa „Mokskvitsh". Juhtunu selgitab lisajuurdlus.

Eakas Johannes Mäesalu (Ehitajate tee 84—8) tahtis sõiduteed ületada väljaspool ülekäigurada ja astus Kalini tänaval veoautole ette. Koondise „Tallinna Autoveod" 3051. kolonni veoautojuht Nikolai Boitsov suutis küll otsasõitu vältida, kuid põrkas kokku vastutulnud sama kolonni GAZ-93-ga. Autod vajavad remonti.

Rahumäe tee ja Raudtee tänava ristmikul põrkasid kokku liinibuss ja takso, sest bussijuht Vladimir Kadlubitski sõitis paremale pöörates tee vastaspoolele. Inimesed jäid õnneks terveks.

Mitu sõidukijuhti põhjustasid liiklusõnnetusi liialt kiire sõiduga, mis ei vastanud teeoludele. Vladimir Svjatski põrkas oma taksoga Järve-Tuisu ristmikul veoautoga kokku. Männiku teel tegi „Zigulil" „surmasõlmi" Erich Tamm. Libisedes paiskus auto vastu maja piirdeaeda. Vigastada keegi siiski ei saanud. Hans Ringo sõitis oma „Zaporozetsiga" Kose teel nii ettevaatamatult, et müksas Lastekodu bussipeatuses seisnud bussi. Harald Kruusen sõitis Pärnu mnt. ja Kivimäe tänava ristmikul Eesti Raudtee veoautoga „Zigulile" otsa. Olev Mustasaar sai ETKVL-i veoautol samaga hakkama Järvevana teel."

Töötute arv Kanadas 8,3 protsenti

OTTAWA — Kanada hooajale kohandatud tööpuuduse statistika näitab, et Kanadas oli aprillis 8,3 protsenti tööjõulistest töölistest ilma tööta. Kanadas on loodud alates möödunud detsembrist hooajaliste tööde alusel juurde 111.000 uut töökohta, kuid tööliste arv kasvab tunduvalt kiiremini kui uute töökohtade arv.

Esitati Tobias-Duesbergi uus helitöö

Laupäeval, 16. aprillil toimus New Yorgis EELK I Praostkonna jumalateenistus Pauluse kirikus, kus sealse Pauluse kiriku koori poolt, keda juhatas Maaja Roos, kuna Helene Tobias-Duesberg saatis orelil, tuli esmakordselt esitusele Tobias-Duesbergi uus helitöö „Requiem", mis moodustab ühe osa tema pikemast, kümnest kooriosast ja kahest soololaulust koosnevast helitööst. Helitöö on kirjutatud polüfooniliselt, modaalses helistikus, kusjuures helikunstnik on säilitanud klassikalise vormi. See oli meeldiv oma värskuses ja uudsuses. Esimeste osade järgi võib loota, et Tobias-Duesbergi helitöö kujuneb väärtuslikuks lisandiks eesti vaimuliku muusika alal.

Uus eestlaste matusepaik Hamiltonis

Vastavalt viimse täiskogu otsusele, on Esimese Eesti Ev. Lut. usu koguduse nõukogu Hamiltonis alustanud uue eestlaste matusepaiga ostmise eeltöödega. Hauakruntide hind on umbes $400.—. Kõik, kes on huvitatud hauakruntide ostmisest ühisele matusepaigale, palutakse sellest teatada koguduse esimehele, J. Müürile, enne 1. juulit k. a.

Ühe eesti lenduri võitlusteekond lõppes

Ontarios, Peterboroughis, suri möödunud laupäeval südameataki tagajärjel eesti lendur-kapten Endel Susi, kelle elukäik ja lendurikarjäär Teise maailmasõja ajal olid erakorralised ja legendaarsed.

Endel Susi teenis leitnandi aukraadis lendurina Eesti Vabariigi lennuväes kui kommunistid 1940. aastal Eestis võimu üle võtsid ja eesti sõjaväe likvideerisid. Endel Susi vangistati ja saadeti koos teiste eesti lenduritega Siberisse sunnitöölaagrisse. Sõja puhkemisel 1941. aastal õnnestus tal koos kolme kaaslasega seiklusrikas põgenemine Siberis asuvasse poola sõdurite kogumispunkti, mille poolakad olid inglaste toetusel ja venelaste nõusolekul asutanud, et koguda neid sõdureid, kes Poola kokkuvarisemise järele olid toodud Venemaale ning olid saadetud mitmele poole töö- ja sunnitöölaagritesse. Neid sõdureid koondati nüüd selleks, et moodustada neist üksusi Hitleri Saksamaa vastu sõdimiseks.

Poola võimud võtsid kogumispunktis eesti lendurid, kelledega poolakatel oli olnud enne sõda sõbralikke sidemeid, hästi vastu. Nende nimedele lisati poola lõpud ja toimetati mehed poolakatena Teherani, kus inglased nad vastu võtsid. Kuna eesti lendurohvitseridel olid olnud ka inglastega enne sõja puhkemist soojad vahekorrad, siis tehti eestlastele ettepanek inglise lennuväkke astumiseks. Mehed toimetati Inglismaale ning Endel Susile anti lendur-kapteni aukraad ja ta nimetati lenduriks Mosquito tüüpi kergepommitajale ja võitluslennukile. Tubli lendurina võitis Endel Susi inglaste lugupidamise ning tal tuli mitmel puhul inglastele selgitada ja seletada, miks eestlased võitlesid koos sakslastega punaarmee vastu.

Sõja lõpul kui eesti sõdurid olid Belgias vangilaagrites, käis Endel Susi oma rahvuskaaslasi vaatamas ning tema pealekäimisel anti sõjavangidele sooja tekke ja muud varustust. Endel Susil oli mitmel puhul isiklikku kokkupuutumist ka inglise õhumarssal Tedder'iga, kes oli talle jutustanud, et ta esivanemad on pärit Eestist ning tulnud Inglismaale Narva piirkonnast.

Endel Susi oma tagasihoidliku iseloomu juures vaikis oma sõjaaegseist seiklustest ja põgenemistest, eriti kuna inglased teda selleks mõjutasid, kuna nad ei tahtnud oma tolleaegseid liitlasi venelasi vihastada ja avalikult kinnitada, et nad olid vene sunnitöölaagritest põgenenud vangid võtnud lendurohvitseridena oma lennuväkke.

Endel Susi jäi leinama abikaasa, kaks tütart ja vend perekondadega Kanadas ja poeg Eestis. Ta maeti lähemate perekonnaliikmete juuresolekul Peterboroughisse, kuhu ta oli saabunud pärast Teist maailmasõda Inglismaalt ja kus ta elas kuni surmani.

Salapärane koletis Quebeci järves?

Praegu on organiseerimisel grupp seiklushimulisi, kes hakkaksid eeloleval suvel jälgima Montreali lähedal asuvas Pohenegamooki järve paarikümne aasta jooksul nähtud salapärast-veekoletist. Sellekohase artikli avaldas üks Ameerika ajaleht, misjärgi on see hakanud huvi pakkuma ka laiemalt. Tahetakse organiseerida grupp sügavvee sukeldajaid ja veealuseid fotograafe, kel oleks aega tundmatu veeeluka jälgimiseks. Kõigepealt on vaja raha kogu algatuse finantseerimiseks, mis nõudvat vähemalt $20.000 fotograafilise ja radarivarustuse muretsemiseks.

Dr. Vadim Vladykov Ottawa ülikooli endine bioloogi professor, kes käis järve Quebeci valitsuse soovil külastamas, ütles, et seal asub kindlasti üks suur, võõras loom. Tunnistajad, kes seda on näinud, ütlevad, et see näivat nagu kummulikeeratud kanuu. Elukal on saehamba sarnased uimud ja rida plaate seljas. Uurimine on näidanud, et järves on küllalt toitu sellise eluka elatumiseks.

Sobivaks KINGIKS igale noorele kooli lõpetamise ja leeri puhul on

kirjutusmasin Olympia

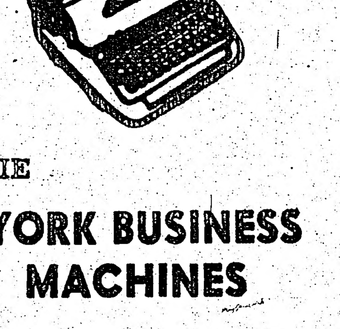

TEIE YORK BUSINESS MACHINES
286 Eglinton Ave. West
Toronto. Tel. 481-5673

ALNA
TORONTOS
Piduülikondade rentimine
Ülikonnad ja püksid tellimisel
437 DANFORTH AVE.
Tel. 463-8104

MÜÜA
KASEKÄSNA
Küsida Andy, tel. 416/259-6892
Aadress: 34, 36th St. Toronto, Ont. M8W 3K9

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

VABA EESTLANE
TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.
Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675
Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316
Kuulutusi võetakse vastu: nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.
KUULUTAMINE VABA EESTLASES on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.
Kuulutuste hinnad:
üks toll ühel veerul ---- $3.—
esiküljel ---- $3.50
tagaküljel ---- $3.25
KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:
1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega: Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080
„Vaba Eestlases" ilmunud Tommy Tomsoni fotosid saab tellida talitusest või tel.: 423-4558 ja 461-6916.